

การศึกษาผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ กรณีศึกษา :
ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

บทคัดย่อ
ของ
สุนิษา วรรณภีระ

๑๑ ๑๒๒. ๒๕๔๙

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
มีนาคม ๒๕๔๙

๑๐๖

สุนิษา วรรณภีระ. (2549). การศึกษาผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก. สารนิพนธ์ รม. (นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์ ดร.สุชาติ ผิวงาม.

สารนิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งเน้นที่จะศึกษา ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติที่เกิดขึ้นกับกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยมีขอบเขตการวิจัย ในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก และมีวัตถุประสงค์ต้องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ทำให้ทราบผลและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ตลอดจนหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหามาอุปสรรคดังกล่าว เพื่อให้ภาครัฐและภาคเอกชนสามารถนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการวิจัยเป็นการสุ่มตัวอย่างและใช้แบบสอบถาม รวมจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 120 คน เก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ครบถ้วนสมบูรณ์ และผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus)

ผลการศึกษาสรุปได้ ดังต่อไปนี้

1. ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง
2. ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพ รายได้ และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ
3. ลักษณะผู้ปฏิบัติมีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
4. ลักษณะผู้ปฏิบัติและการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
5. จากการตอบแบบสอบถามของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) เงินทุนไม่เพียงพอกับความต้องการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน (2) กรรมการกองทุนหมู่บ้าน ยังขาดความรู้ในระเบียบข้อบังคับ และความรู้ในเรื่องการจัดทำบัญชี (3) สมาชิกบางรายประสบความสำเร็จในการนำเงินกู้ยืมมาใช้เพื่อพัฒนาอาชีพ (4) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านบางรายนำเงินมาใช้ฟุ่มเฟือยไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย (5) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านบางรายยังใช้หนี้ไม่ตรงตามกำหนดเวลาและบางรายนำเงินกู้นอกระบบมาใช้หนี้กองทุนหมู่บ้าน

A STUDY OF THE IMPLEMENTATION OF VILLAGE FUND
POLICY : A CASE STUDY OF NURNPERM SUBDISTRICT,
NAKHONTHAI DISTRICT, PHITSANULOK PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
SUNISA WANNAPIRA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Master of Public Administration degree in Public Policy
March 2006

Sunisa Wannapira, (2006). *A Study of the Implementation of Village Fund Policy : A Case Study of Nurnperm Subdistrict, Nakhonthai District, Phitsanulok Province*. Master's Project, M.P.A. (Public Policy). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Suchart Peawngam.

This study specifically intends to assess the implementation of the Village Fund (VF) Policy, particularly at Nurnperm Subdistrict Nakhonthai District Phitsanulok Province. The purposes of the research aim though at the understanding of the results of the VF management that happen with the committee and the members of the VF and the Factors affecting to the results of the VF policy implementation, make to know the results and the VF obstacles so that anticipated improvements will help such a policy implementation in the near future working more efficiently. The research selected randomly examples and uses questionnaires as its tools. There were a total of 120 examples. The researcher collected all the questionnaires and analyzed the data though the SPSS/PC program. (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus)

The summary finding are as follow:

1. The results of the VF policy implementation at Nurnperm Subdistrict Nakhonthai District Phitsanulok Province are rather high successfully
2. The differences in personal basic elements specialize status income and occupation do not influence towards the results of the VF policy implementation
3. According to study the relation of factor affecting to the results of the VF policy implementation with the results of the VF policy implementation wholly found that implementators that influence towards the results of the committee in VF policy implementation
4. Implementators and the participation that influence towards the results of the VF members in VF policy implementation
5. According to the committee and VF members, the appraisals toward the VF implementation, There are 5 discovered obstacles that obviously affect the VF implementation: (1) the amount of loan raising practically insufficient loan for making a living/or for amending a living; (2) Some VF committees have not knowledge about the VF rule and the accounting; (3) some VF members use the loan to develop occupation unsuccessful; (4) some VF members use the loan extravagantly that not follow the objective

of policy (5) some VF members not have the money to pay the VF punctually and loan the other fund pay the VF.

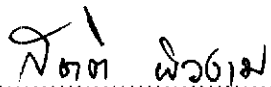
การศึกษาผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ กรณีศึกษา :
ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

สารนิพนธ์
ของ
สุนิษา วรรณภีระ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
มีนาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

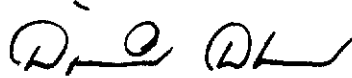
อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา ตำบล
เนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ของ สุนิษา วรรณภีระ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบาย
สาธารณะ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

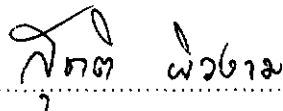
(อาจารย์ ดร.สุชาติ ผิวงาม)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

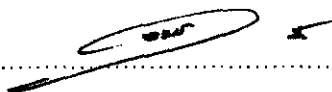
(อาจารย์จักราทิตย์ ชนาคม)

คณะกรรมการสอบ

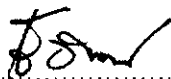
(อาจารย์ ดร.สุชาติ ผิวงาม)

ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิทย์ มีมาก)

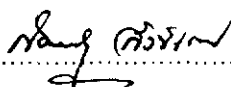
กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ชิวินทร์ ฉายาขวลิต)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม)

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

วันที่ 8 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตากรุณาจากคณาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาอบรมเสนอแนะแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ ดร.สุชาติ ผิวงาม ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก อาจารย์ชีวินทร์ ฉายาขวลิต กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ และ อาจารย์จักราทิตย์ ธนาคม หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่านคณาจารย์ด้วยความเคารพอย่างสูง

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

ขอขอบคุณ กรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและได้ให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดี เหนือสิ่งอื่นใด การวิจัยครั้งนี้คงไม่อาจสำเร็จลุล่วงลงได้ หากไม่ได้รับการสนับสนุนและกำลังใจจากบิดา มารดาและคุณคมกฤช อุทะโก

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ รัฐประศาสนศาสตร ภาควิเศษ รุ่นที่ 1 ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ อันเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดา ซึ่งเป็นที่เคารพยิ่ง และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

สุนิษา วรณภีระ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
นิยามคำศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานในการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ.....	10
ความหมายของนโยบายสาธารณะ	10
ขั้นตอนนโยบาย.....	11
ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	14
ตัวแบบในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ	15
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย.....	23
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
ประเภทการศึกษา	33
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
วิธีการหาคุณภาพแบบสอบถาม.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	39
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
สรุปผลการศึกษา.....	58
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	62
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	65
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	66
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก	72
ภาคผนวก ก	73
ภาคผนวก ข.....	76
ภาคผนวก ค	83
ประวัติย่อผู้วิจัย	96

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย	34
2 แสดงจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกตามขนาดของหมู่บ้าน ..	36
3 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	40
4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ	41
5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ	41
6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	42
7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	42
8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	42
9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	43
10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของสมาชิก และกรรมการกองทุนหมู่บ้านในด้านความชัดเจนของนโยบาย	43
11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของสมาชิก และกรรมการกองทุนหมู่บ้านในด้านลักษณะของหน่วยงาน	45
12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของสมาชิก และกรรมการกองทุนหมู่บ้านในด้านลักษณะผู้ปฏิบัติ	45
13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของสมาชิก และกรรมการกองทุนหมู่บ้านในด้านความเพียงพอของทรัพยากร	46
14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของสมาชิก และกรรมการกองทุนหมู่บ้านในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	48
15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของสมาชิก และกรรมการกองทุนหมู่บ้านในด้านผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ	49
16 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพต่อ ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ	50
17 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้ต่อ ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ	51
18 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านอาชีพต่อ ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ	52
19 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพต่อ ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ	52

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
20 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้ต่อ ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ.....	53
21 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านอาชีพต่อ ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ.....	54
22 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ไปปฏิบัติกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวม ของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	56
23 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ไปปฏิบัติกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวม ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน.....	57

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขั้นตอนนโยบายของ ศุภชัย ยาวะประภาส.....	13
2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติและขั้นตอนอื่นในขั้นตอน นโยบายของ ศุภชัย ยาวะประภาส.....	14
3 แสดงตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น.....	18
4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ของ แมสมาเนียน และ ซาบาเกียร์.....	22

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐบาลไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้พยายามทุ่มเทงบประมาณเพื่อพัฒนาชนบทเป็นจำนวนมาก หากพิจารณาจากสถิติการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในสองทศวรรษที่ผ่านมา จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีอัตราการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของคนไทยก็เพิ่มขึ้นอย่างน่าสนใจ แต่จำนวนคนจนก็ยังคงอยู่ในอัตราที่สูง ยิ่งในช่วงประเทศไทยประสบกับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจอัตราคนจนยิ่งเพิ่มสูงขึ้น และยิ่งสูงกว่าร้อยละ 50 ของประชากรทั้งประเทศ สภาพเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าประชาชนจำนวนน้อยที่มีรายได้สูง แต่ประชาชนจำนวนมากมีรายได้ต่ำ ซึ่งผลการพัฒนาดังกล่าวทำให้เกิดสภาพที่เรียกว่า “รวยกระจุก จนกระจาย” สภาพการณ์เช่นนี้นับทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย จนรัฐบาลหลายรัฐบาลต้องประกาศนโยบาย “ทำสงครามกับความยากจน”

จากการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 ผลปรากฏว่าพรรคไทยรักไทยซึ่งนำโดย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สามารถชนะการเลือกตั้งอย่างท่วมท้นและได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลในสมัยแรก จึงได้กำหนดนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่สัญญาประชาคมไว้กับประชาชนให้เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล โดยให้เหตุผลว่าประชาชนไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน จึงได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาทสำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น ให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงขบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

ในการผันเม็ดเงินลงไปในภาคประชาชนตามหมู่บ้านต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งมีจำนวนมากกว่า 70,000 หมู่บ้าน ๆ และหนึ่งล้านบาท นั้นก็เพื่อส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการเงินกองทุนกันเองเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางสังคมและเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยใช้กลไกทุกส่วนของภาครัฐ ในการสร้างโอกาสให้ประชาชนใช้ทุนทางปัญญา ศักยภาพส่วนตัวและสินทรัพย์ที่มีอยู่ทำงานอย่างเต็มที่อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก และเป็นเกราะป้องกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีเป้าหมายในการจัดตั้งจำนวนทั้งสิ้น 75,547 แห่ง แยกเป็นหมู่บ้าน 71,507 แห่ง ชุมชนเมือง 4,040 แห่ง (เทศบาล 2,568 แห่ง และ กทม. 1,472 แห่ง) โดยใช้งบประมาณในการจัดตั้งกองทุน ๑ ละ 1 ล้านบาท รวมทั้งสิ้น 75,547 ล้านบาท โดยเงินที่นำมาลงทุนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในครั้งนี้ มิใช่เป็นเงินให้เปล่าสำหรับชาวบ้านแต่อย่างใด หากแต่เป็นการให้กู้ยืมเพื่อให้ชาวบ้านนำไปใช้ในการสร้างอาชีพหรือพัฒนาอาชีพ เป็นการสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นทั้งกับตนเองและครอบครัว โดยผ่านการพิจารณาให้เงินกู้ของคณะกรรมการหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 9 คน หรือมากกว่านั้น แต่ไม่เกิน 15 คน ตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น การบริหารจัดการจากการอุดหนุนของรัฐบาลหนึ่งล้านบาท จึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารกองทุน มีชาวบ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเป็นจำนวนมากที่ยังต้องการเงินไปลงทุนสร้างอาชีพ สร้างรายได้ ตลอดจนพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่ และมีคณะกรรมการที่ได้รับการยอมรับ โดยคัดเลือกจากสมาชิกกองทุนฯ มีขนาดการเป็นคนประสาน เพราะฉะนั้น สมาชิกกองทุนในฐานะผู้ขอกู้เงินจะต้องมีความซื่อสัตย์ ต้องนำเงินทุนที่กู้ยืมไปใช้ให้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ที่มุ่งในการสร้างอาชีพและต่อยอดในการทำมาหากิน เหนือสิ่งอื่นใด เมื่อกู้ยืมเงินไปแล้วต้องมีความสามารถในการใช้คืนเงินทุนกู้ยืมได้ตามกำหนดเวลา เพื่อกองทุนของแต่ละหมู่บ้านจะได้บริหารเงินได้สะดวกและกระจายเงินทุนหมุนเวียนดังกล่าวให้ประชาชนรายอื่น ๆ ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึงกัน

แต่ปัจจุบันเป็นเวลาเกือบ 5 ปีแล้วที่มีการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ อาทิ เช่น

บุญศักดิ์ เจียมปรีชา (มีต้นฉบับนี้เสียกองทุนหมู่บ้าน 4 หมื่นล้าน 2549: 12) อธิบดีกรมบัญชีกลาง หัวหน้าคณะทำงานแก้หนี้สินกองทุนหมู่บ้าน ได้กล่าวว่า “จากการลงทะเบียนคนจนของรัฐบาลมีสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมาลงทะเบียนเป็นหนี้กองทุนหมู่บ้าน 2.6 ล้านราย เป็นมูลหนี้ 4.2 หมื่นล้านบาท ซึ่งถือว่าเป็นมูลหนี้สูงผิดปกติ เพราะในหลักการชาวบ้านจะกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านได้ไม่เกิน 1-3 หมื่นบาทต่อคน ซึ่งจะตกประมาณ 2.6-7.8 หมื่นล้านบาท ซึ่งไม่น่าจะเป็นหนี้เสียทั้งหมด” ซึ่งในรายการนี้ที่ประชาชนที่ลงทะเบียนเป็นหนี้กองทุนหมู่บ้านจนไม่สามารถชำระได้ ส่งผลให้รัฐพยายามหาทางยืดเวลาการชำระหนี้และลดดอกเบี้ยเพื่อให้การดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขหนี้มีประสิทธิภาพ

ทีมข่าวเฉพาะกิจแนวหน้า (กองทุนเงินล้านพันพิษ พาชชาวบ้านเป็นหนี้นอกระบบข้อ 2549: 1-2) ได้มีการเปิดเผยว่า จากการที่ได้ติดตามนโยบายกองทุนหมู่บ้าน พบว่า กองทุนหมู่บ้านทำให้ชาวบ้านเป็นหนี้นอกระบบอย่างมากมาย ซึ่งนโยบายกองทุนหมู่บ้าน คือ หนึ่งในนโยบายประชานิยมที่ทำให้รัฐบาลได้รับคะแนนเสียงท่วมท้นจากคนรากหญ้าทั่วประเทศ ซึ่งในขณะนั้นชาวบ้านทั่วสารทิศต่างดีใจที่จะมีเงินกู้กองทุนหมู่บ้านมาใช้จ่ายและลงทุนทำกิน หากแต่วันนี้ความดีใจเหล่านั้นได้กลับกลายเป็นความทุกข์ระทมเพราะเงินเพียงก้อนเดียวที่พวกเขาได้ส่งผลให้พวกเขาเข้าสู่การเป็นหนี้นอกระบบครั้งใหญ่โดยไม่รู้ตัว เนื่องจากการหมุนเงินไม่ทันทำให้ชาวบ้านต้องไปกู้นอกระบบยอมเสียดอกเบี้ยแพง ๆ ให้นำทุน โดยตอนแรกชาวบ้านคิดว่าจะหมุนไปได้แต่ช่วงหลัง ๆ หาเงินไม่ทัน จึงหามาได้เท่าไรก็ต้องเอาไปเสียดอกหมด ท้ายสุดหมุนไม่ทันหนี้สินก็พอกพูน

ขึ้น นอกจากนี้เนื่องจากคนจนไม่มีทางเลือก เมื่อทางรัฐบาลมีเงินมาให้ชาวบ้านก็ก็นำไปใช้จ่ายกัน “ส่วนใหญ่กู้รายละ 20,000 บาท บางคนนำไปใช้หนี้ บางคนนำไปซื้อของ ค่าเทอมลูก ซื้อมอเตอร์ไซด์ ลงทุนค้าขาย เท่าที่เห็นคนที่นำเงินไปทำตามวัตถุประสงค์การขอกู้จริง ๆ มีเพียงไม่กี่ราย บางคนขอกู้ไปซื้อวัวมาเลี้ยง แต่กลับเอาวัวของญาติเข้ามาสวมในโครงการเงินกู้จากกองทุนฯ แทน นอกจากนี้ยังพบปัญหาว่ากรรมการกองทุนหมู่บ้านอนุมัติเงินกู้ให้กลุ่มญาติสนิทหรือพรรคพวกของคณะกรรมการกองทุนฯ ขณะที่ชาวบ้านหลายรายถูกปฏิเสธไม่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุนฯ เพียงเพราะไม่ได้เป็นพรรคพวกคณะกรรมการกองทุนฯ

นอกจากนี้ยังมีการยอกยักเงินกองทุนหมู่บ้านอีกด้วย โดยแหล่งข่าวจากอัยการจากสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือกฎหมายประชาชน (สคช.) (เปิดฎีกาบรรทัดฐาน จำคุกยักยอกกองทุนหมู่บ้าน 2549: 8) ซึ่งรับผิดชอบคดีกองทุนหมู่บ้านและหนี้ในระบบของสำนักงานอัยการสูงสุด กล่าวว่า กองทุนหมู่บ้านขณะนี้กำลังน่าเป็นห่วงเพราะกองทุนหมู่บ้านมีการทุจริตกันมาก เพราะประธานและกรรมการกองทุนหมู่บ้านในหลายจังหวัด อาทิ กรุงเทพฯ นครสวรรค์ พระนครศรีอยุธยา ฯลฯ ได้หารือเข้ามาที่ สคช.เป็นจำนวนมากว่ามีการยักยอกเงินกองทุนหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีชาวบ้านแจ้งจับร้องประธานสภา อบต.ยักยอกเงินกองทุนหมู่บ้านกว่า 3 แสนอีกด้วย (แนวหน้า 2549: 18)

นอกจากผลการผลเสียที่เกิดจากนโยบายกองทุนหมู่บ้านแล้ว ผลดีที่เกิดจากนโยบายกองทุนหมู่บ้านก็มี อาทิ เช่น

นายเจตติ มสิทวงศ์ (กองทุนหมู่บ้านเมืองหุ่นฟางนกไปได้สวย 2549: 26) ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท เปิดเผยว่า จากการที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้มีนโยบายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าในการกอบกู้วิกฤตเศรษฐกิจ โดยการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดชัยนาทจึงได้ดำเนินการสนับสนุนจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจำนวน 512 กองทุน แยกเป็นกองทุนหมู่บ้าน 502 กองทุน และชุมชนกองทุน 11 กองทุน จำนวนเงิน 513 ล้านบาท ปัจจุบันมีสมาชิกกองทุนทั้งสิ้น 55,390 คน สมาชิกกู้ยืมเงินไปลงทุนประกอบอาชีพ 30,210 ราย เป็นเงิน 395,510,353 บาท สมาชิกที่กู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรายละ 3,000-8,000 บาทต่อปี เป็นการนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ และประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี ซึ่งประชาชนมีความพึงพอใจกับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนของรัฐบาล ที่ได้สนับสนุนให้โอกาสกับการสร้างรายได้ สร้างอาชีพที่ว่างงานทำให้คนระดับรากหญ้ามียุคคุณภาพชีวิตดีขึ้น

นายพินิจ ศาสตรสาร (กองทุนหมู่บ้านนครปฐมประสบผล 2549: 26) ประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจังหวัดนครปฐม กล่าวถึงผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดนครปฐมว่า การดำเนินงานประสบความสำเร็จกว่าร้อยละ 80 และมีกว่าร้อยละ 60 ที่มีความเข้มแข็งพร้อมที่จะพัฒนาเป็นสถาบันการเงินของชุมชนในอนาคต เช่น กองทุนหมู่บ้านของตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน ที่มีความเข้มแข็ง สามารถรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชน ตำบลบางระกำ เปิดให้บริการประชาชนได้ครบวงจร และกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชน ของหมู่ที่ 8

ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน เป็นชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกว่าประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการด้วย ซึ่งสำหรับการดำเนินงาน 4 ปีที่ผ่านมา กองทุนในจังหวัดนครปฐมได้รับโอนเงินจากกองทุนหมู่บ้าน 929 กองทุน และกองทุนชุมชนเมือง 58 กองทุน มีเงินกองทุนทั้งสิ้น 1,253 ล้านบาท

ซึ่งจากผลการดำเนินงานข้างต้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านไม่ชำระหนี้กองทุน สมาชิกกู้ยืมเงินไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย กรรมการกองทุนหมู่บ้านไม่สามารถตามเก็บหนี้คืนได้ รวมถึงกรรมการกองทุนหมู่บ้านบางที่ยกยอกเงินกองทุน และที่ประสบความสำเร็จ คือ ประชาชนที่กู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพนั้นประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ดังนั้น จากผลที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในแต่ละท้องที่ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติแต่ละพื้นที่นั้นมีทั้งผลดีและผลเสีย ซึ่งผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นนั้น มีปัจจัยหลายตัวที่มีผลต่อการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติที่เกิดขึ้นกับกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ว่าผลที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติ เกิดปัญหาและอุปสรรค หรือประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับผลที่เกิดขึ้นข้างต้นหรือไม่ และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ในเขตตำบลดังกล่าวว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่จะทำให้กองทุนหมู่บ้านในตำบลเนินเพิ่มประสบความสำเร็จ ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ล้วนแต่เป็นข้อสงสัยที่สนใจทำให้ผู้วิจัยอยากที่จะแสวงหาคำตอบ ค้นหาความรู้ความจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติต่อไป

เหตุผลที่ผู้วิจัยมีความสนใจเลือกท้องที่ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เป็นกรณีศึกษา (Case Study) ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าพื้นที่ดังกล่าวทั้ง 19 หมู่บ้านมีความพร้อมตามเกณฑ์ที่จะได้รับการจัดสรรเงินกองทุน อันเนื่องมาจากกองทุนหมู่บ้านนั้นรัฐบาลจะมีการจัดสรรเงินให้กับหมู่บ้านที่ผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ซึ่งหมู่บ้านในตำบลเนินเพิ่มนี้ ได้ผ่านการคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดทุกหมู่บ้าน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติที่เกิดขึ้นกับกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ความสำคัญของการวิจัย

จากการศึกษาผลการดำเนินงานนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก จะทำให้ทราบถึงผลและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในระหว่างการดำเนินงานนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ตลอดจนหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานของรัฐ และองค์กรเอกชน ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านได้อย่างเหมาะสมในแต่ละสภาพพื้นที่ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมดจำนวน 19 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านห้วยดินตั่ง หมู่ที่ 2 บ้านเนินเพิ่ม หมู่ที่ 3 บ้านสวนยาง หมู่ที่ 4 บ้านห้วยนา หมู่ที่ 5 บ้านโป่งกะเผอ หมู่ที่ 6 บ้านหนองแห้ว หมู่ที่ 7 บ้านท่าหินลาด หมู่ที่ 8 บ้านโคก หมู่ที่ 9 บ้านหัวเมือง หมู่ที่ 10 บ้านร่องกล้า หมู่ที่ 11 บ้านเนินขามป้อม หมู่ที่ 12 บ้านโนนตูม หมู่ที่ 13 บ้านลาดผาทอง หมู่ที่ 14 บ้านเพ็ญนคร หมู่ที่ 15 บ้านห้วยน้ำไซ หมู่ที่ 16 บ้านห้วยน้ำไซใต้ หมู่ที่ 17 บ้านน้ำขมิ้น หมู่ที่ 18 บ้านแก่งออมสิงห์ และหมู่ที่ 19 บ้านแก่งเทิดพระเกียรติ ในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งสิ้น 2,902 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทั้งสิ้น 120 คน โดยได้กำหนดกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มกรรมการและกลุ่มสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้กระบวนการเลือกกลุ่มตัวอย่างมาศึกษาในฐานะตัวแทนทั้งหมดด้วยการเลือกแบบแบ่งชั้นภูมิสุ่มส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนหมู่บ้านใหญ่ต่อหมู่บ้านเล็กโดยใช้จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเป็นเกณฑ์ โดยกำหนดให้หมู่บ้านที่มีสมาชิกลดกว่า 100 คนให้เป็นหมู่บ้านเล็ก และให้หมู่บ้านที่มีสมาชิกมากกว่า 100 คน เป็นหมู่บ้านใหญ่ ซึ่งสามารถกำหนดได้ ดังนี้

1. หมู่บ้านขนาดใหญ่ จำนวน 14 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านห้วยดินตั่ง หมู่ที่ 2 บ้านเนินเพิ่ม หมู่ที่ 3 บ้านสวนยาง หมู่ที่ 4 บ้านห้วยนา หมู่ที่ 5 บ้านโป่งกะเผอ หมู่ที่ 8 บ้านโคก หมู่ที่ 9 บ้านหัวเมือง หมู่ที่ 13 บ้านลาดผาทอง หมู่ที่ 14 บ้านเพ็ญนคร หมู่ที่ 15 บ้านห้วยน้ำไซ หมู่ที่ 16 บ้านห้วยน้ำไซใต้ หมู่ที่ 17 บ้านน้ำขมิ้น หมู่ที่ 18 บ้านแก่งออมสิงห์ และหมู่ที่ 19 บ้านแก่งเทิดพระเกียรติ

2. หมู่บ้านขนาดเล็ก จำนวน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 6 บ้านหนองแห้ว หมู่ที่ 7 บ้านท่าหินลาด หมู่ที่ 10 บ้านร่องกล้า หมู่ที่ 11 บ้านเนินขามป้อม และหมู่ที่ 12 บ้านโนนตูม

จากการกำหนดสัดส่วนหมู่บ้านเล็กต่อหมู่บ้านใหญ่ นั้น สามารถนำมากำหนดสัดส่วนได้ คือ 1 : 3 หลังจากนั้นใช้กระบวนการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการเลือกสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยผู้วิจัยได้เลือกหมู่บ้านเล็ก คือ หมู่ที่ 11 บ้านเนินขามบ่อม และหมู่บ้านใหญ่ คือ หมู่ที่ 1 บ้านห้วยดินตั่ง หมู่ที่ 2 บ้านเนินเพิ่ม และหมู่ที่ 14 บ้านเพิ่มนคร หลังจากนั้นนำหมู่บ้านที่เลือกนั้น มาคำนวณตัวอย่างด้วยวิธีของ ยามาเน โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 หรือ 0.10 จากสูตร (Taro Yamane, 1973 อ้างถึงใน สุชาติ ประสิทธิ์ รัฐสินธุ์ 2546 : 141) ซึ่งจะได้กลุ่มกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 35 คน และกลุ่มสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 85 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) โดยรายละเอียดของตัวแปรต่าง ๆ มีดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

- 1.1.1 เพศ
- 1.1.2 สถานภาพ
- 1.1.3 ช่วงอายุ
- 1.1.4 ระดับการศึกษา
- 1.1.5 สมาชิกในครัวเรือน
- 1.1.6 รายได้
- 1.1.7 อาชีพ

1.2 ความชัดเจนของนโยบาย

- 1.2.1 ความสอดคล้องของนโยบายต่อสภาพปัญหา
- 1.2.2 ความชัดเจนในด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย

1.3 ลักษณะของหน่วยงาน

- 1.3.1 การพึงพิงระหว่างหน่วยงาน
- 1.3.2 การประสานงาน
- 1.3.3 การสนับสนุนจากหน่วยงานในระดับเหนือในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1.4 ลักษณะผู้ปฏิบัติ

- 1.4.1 ความรู้ความสามารถที่ผู้ปฏิบัติพึงมี
- 1.4.2 ความตั้งใจจริง
- 1.4.3 การปรับตัวของผู้ปฏิบัติ

1.5 ความเพียงพอของทรัพยากร

1.5.1 ความเพียงพอด้านงบประมาณ

1.5.2 จำนวนบุคลากรหรือทีมงาน

1.6 การมีส่วนร่วมของประชาชน

1.6.1 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

1.6.2 การควบคุมหรือตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ แบ่งเป็น ดังนี้

2.1 ใช้เงินทุนกู้ยืมเพื่อพัฒนาอาชีพ

2.2 มีรายได้เพิ่มขึ้น

2.3 ความสามารถในการชำระเงินกู้ได้ตามกำหนด

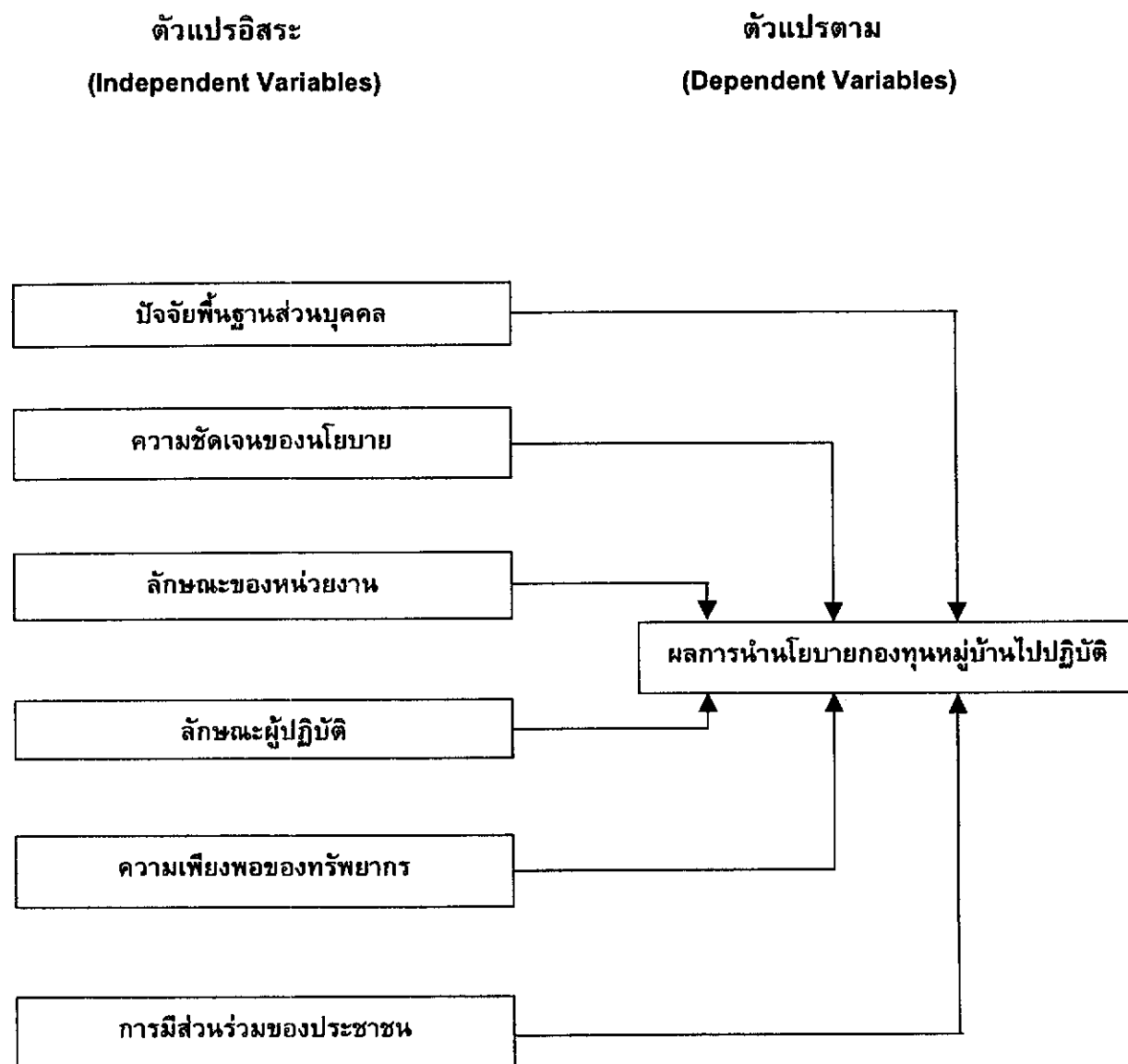
2.4 การพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง บุคคลธรรมดาหรือชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ในวันสมัคร มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนวันสมัครเป็นสมาชิก มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน และต้องกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

2. กรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง บุคคลหรือชาวบ้านจำนวน 9-15 คน ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี โดยได้รับการเลือกมาจากหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านนั้น ทั้งนี้ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับระเบียบกองทุนฯ ในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้ คือ

1. ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีแนวโน้มไปในทางที่ดี
2. ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพ รายได้ และอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ
3. ความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะของหน่วยงาน ลักษณะผู้ปฏิบัติ ความเพียงพอของทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ได้แก่ ความหมายของนโยบายสาธารณะ ขั้นตอนนโยบาย ความหมายของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

1.1 ความหมายของนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะหรือนโยบายของรัฐ เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นจุดมุ่งหมายของรัฐ รวมทั้งแนวคิดของรัฐบาลและผู้กำหนดนโยบายนั้น ๆ คำว่า “นโยบายสาธารณะหรือนโยบายของรัฐ” ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายหรือคำจำกัดความไว้แตกต่างกัน ดังนี้

โทมัส อาร์ ดาย (Dye, 1981: 1-3) ได้ให้คำนิยามว่า “นโยบายสาธารณะ” หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ นโยบายสาธารณะอาจเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ มากมาย เช่น การป้องกันประเทศ พลังงาน สิ่งแวดล้อม กิจการต่างประเทศ การศึกษา สวัสดิการตำรวจ ทางหลวง การเก็บภาษีอากร การจัดเคหสถาน ความมั่นคงทางสังคม สาธารณสุข โอกาสทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเมือง เงินเฟ้อ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นต้น

เจมส์ อี. แอนเดอร์สัน (Anderson, 1975: 3-4) กล่าวว่า นโยบายเป็นแนวทางการกระทำอย่างมีเป้าหมายที่ผู้กระทำหรือกลุ่มผู้กระทำปฏิบัติตาม นโยบายสาธารณะมีลักษณะพอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. เกี่ยวข้องกับการกระทำที่มีวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายมากกว่าเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ไม่มีเป้าหมายซึ่งเกิดขึ้นโดยบังเอิญหรือตามโอกาส
2. ประกอบด้วยแนวทางหรือแบบแผนการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐบาล
3. เป็นสิ่งที่รัฐบาลกระทำจริง ๆ ไม่ใช่สิ่งที่ตั้งใจจะทำหรือบอกว่าจะทำ
4. อาจอยู่ในรูปยอมรับหรือปฏิเสธ คือ มีนโยบายว่าจะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้

5. ขึ้นอยู่กับกฎหมายและสิทธิอำนาจใช้บังคับได้ตามกฎหมาย ซึ่งนโยบายของเอกชนไม่มี

เดวิด อีสตัน (Easton อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวประภาษ 2538: 2) ได้ให้นิยามนโยบายสาธารณะ หมายถึง การจัดสรรผลประโยชน์ต่าง ๆ หรือสิ่งที่มีคุณค่าระหว่างปัจเจกชนและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในระบบสังคมการเมือง

ชาร์ลส์ โอ. โจนส์ (Jones. 1984: 27-29) อธิบายความหมายของนโยบายว่ามีจะเกี่ยวข้องกับลักษณะที่เป็นทางการ ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎหมาย การเสนอหรือกำหนดโครงการ ตลอดจนการตัดสินใจในเชิงนิติบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งสิ่งทั้งหมดนี้สามารถทำความเข้าใจได้ในรูปของกระบวนการตัดสินใจในเชิงนิติบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งสิ่งทั้งหมดนี้สามารถทำความเข้าใจในรูปของกระบวนการกำหนดนโยบาย (A Policy Process Framework)

ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพจน์ (2540: 1-16) ได้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะ ไว้ว่า แนวทางปฏิบัติของรัฐบาลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นป้องกันปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต หรือก่อให้เกิดผลที่พึงปรารถนา รัฐบาลมีความจริงจังในการกำหนดนโยบายนั้นไปปฏิบัติให้บรรลุผล นโยบายอาจเป็นบวกหรือลบก็ได้

พิทยา บวรวัฒนา (2529: 2) เสนอว่า นโยบายสาธารณะ เป็นวิชาที่พยายามศึกษาว่า รัฐบาลเลือกทำและไม่ทำอะไร เพราะเหตุใด รัฐบาลมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร และการกระทำของรัฐบาลก่อให้เกิดผลอะไรบ้าง

กล่าวโดยสรุป นโยบายสาธารณะ “มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ เป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาล มีวัตถุประสงค์แน่นอนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างต่อไปนี้ คือ เพื่อแก้ปัญหาในปัจจุบัน เพื่อป้องกันปัญหาในอนาคต และผลหลังจากนำไปปฏิบัติแล้วอาจจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวก็ได้

ซึ่ง ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2539: 13) ได้กล่าวว่านโยบายสาธารณะที่ดีนั้น จะต้องมีความชัดเจนในวัตถุประสงค์ว่าจะทำอะไรเมื่อใด ทำใดและอย่างไร เพื่อจะทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ และจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและสังคมส่วนรวม และสอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ อันจะมีผลกระทบต่อความต้องการของประชาชนและสังคมในอนาคต

1.2 ขั้นตอนนโยบาย

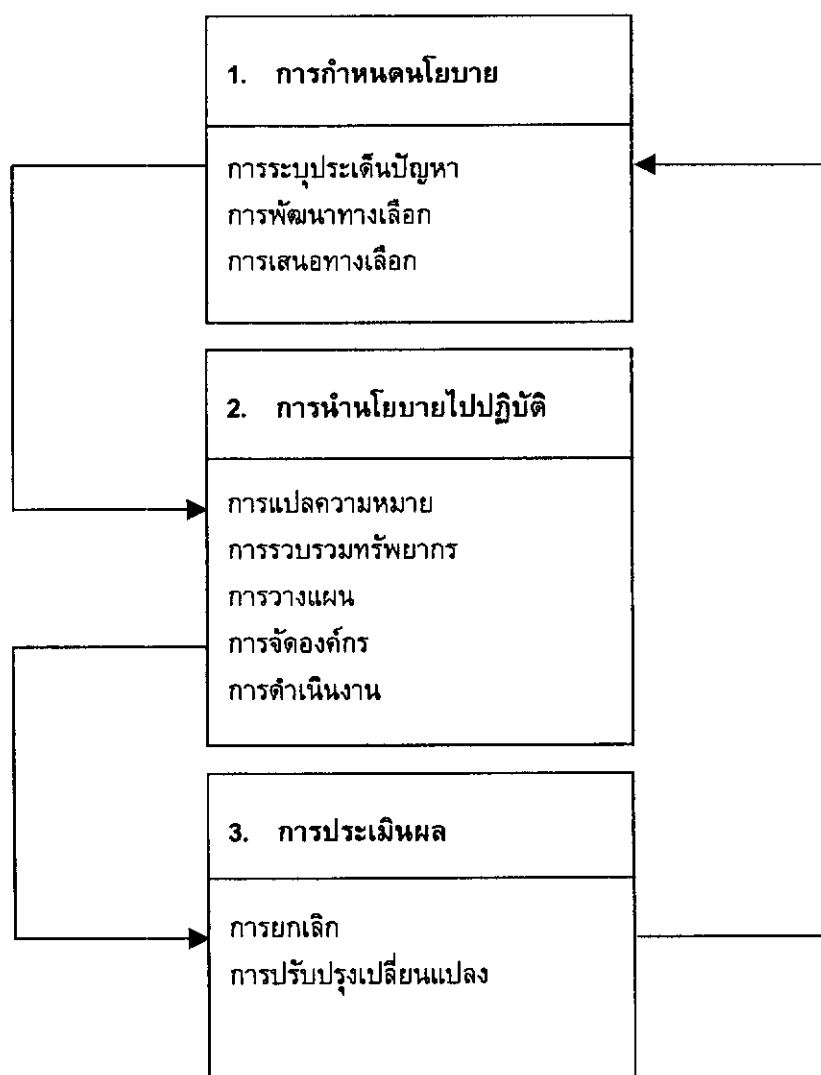
ศุภชัย ยาวประภาษ (2538: 34-35) ได้กล่าวว่าวิธีการแบ่งขั้นตอนนโยบายของนักวิชาการแต่ละท่านมักคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกัน ซึ่งสามารถจัดแบ่งขั้นตอนนโยบายออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ

ขั้นแรก การกำหนดนโยบาย

ขั้นที่สอง การนำนโยบายไปปฏิบัติ

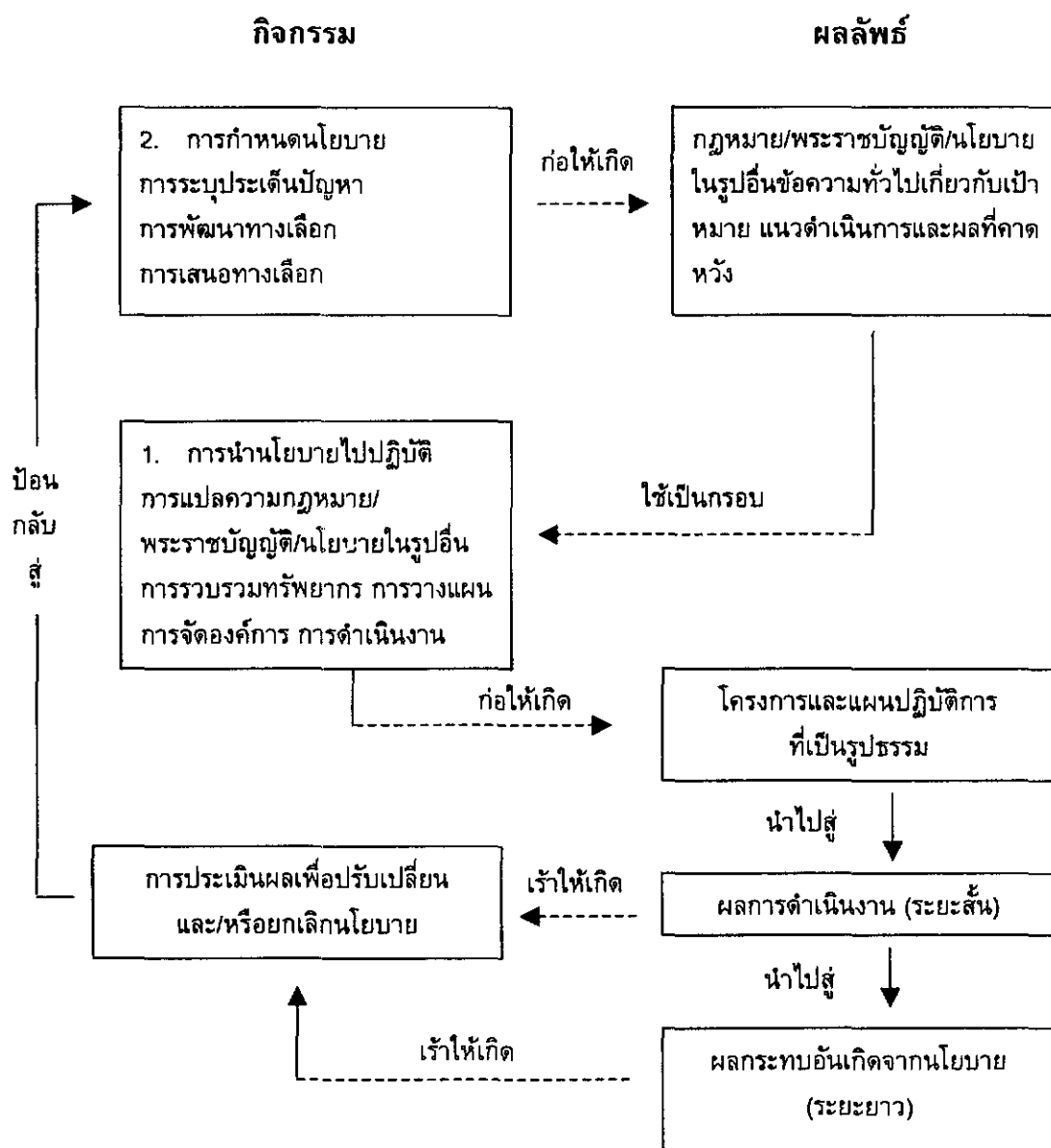
ขั้นที่สาม การประเมินผลนโยบาย

ในขั้นการกำหนดนโยบายนั้นจะหมายรวมถึงการระบุประเด็นปัญหา การพัฒนาทางเลือกและการเสนอทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อกำหนดเป็นนโยบาย ส่วนในขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้นจะรวมการแปลความหมายให้อยู่ในรูปที่วางแผนปฏิบัติได้ การรวบรวมทรัพยากร การวางแผน การจัดองค์การและการดำเนินการ ในขั้นการประเมินผลนโยบายจะหมายรวมถึงการนำผลการประเมินไปใช้ ซึ่งอาจส่งผลไปสู่การยกเลิกหรือปรับเปลี่ยนนโยบายในที่สุด ดังแสดงในภาพประกอบที่ 1 (โปรดพิจารณาในหน้าถัดไป)

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนนโยบายของ สุขชัย ยาวะประภาส

การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เกิดขึ้นในขั้นตอนนโยบาย ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก ทั้งนี้ เพราะการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการแปลงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง หรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งโดยปกติมักจะมีลักษณะที่กว้างคลุมเครือและกำกวม ให้เป็นโครงการ แผนงาน หรือกิจกรรมที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม มีการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมาย นอกจากนี้ยังมีการวางแผนการจัดองค์การ รวมทั้งการปฏิบัติการเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ กับขั้นตอนอื่น ๆ ของกระบวนการนโยบาย ดังแสดงในภาพประกอบที่ 2 (โปรดพิจารณาในหน้าถัดไป)

ภาพประกอบ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติและขั้นตอนอื่นในขั้นตอนนโยบายของ ศุภชัย ยาวะประภา

1.3 ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ทั้งความหมายอย่างกว้างและแคบ แต่มีแนวที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอเป็นสังเขป ดังนี้

เพรสแมนและวิลดาฟสกี (Pressman and Wildavsky อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภา 2538: 87) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การผลิตผลลัพธ์ออกมา การทำให้สำเร็จ
แมซมานีเยนและซาบาร์เตียร์ (Mazmanian and Sabatier อ้างถึงใน ศุภชัย

ยวาระประภาษ 2538: 88) ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าเป็นกระบวนการในการนำเอานโยบายพื้นฐานทั่วไปมาดำเนินการให้ลุล่วง นโยบายพื้นฐานอาจอยู่ในรูปของกฎหมาย คำพิพากษาศาล คำสั่งของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรีก็ได้

ทิพากร พิมพ์สิทธิ์ (2532: 121) การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการนำนโยบายที่กำหนดขึ้นไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างนโยบายและการปฏิบัติ

ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ องค์การและผู้เกี่ยวข้องต่างมีบทบาทและอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติมากหรือน้อยต่างกันไป แต่ไม่มีใครสามารถควบคุมผลหรือทิศทางของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ด้วยตนเองทั้งหมด องค์การและผู้เกี่ยวข้องเหล่านั้น ได้แก่ ฝ่ายการเมือง ระบบราชการ ข้าราชการ และผู้รับบริการหรือผู้ได้รับผลจากนโยบาย

1.4 ตัวแบบในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นักวิชาการต่างประเทศหลายท่านและของประเทศไทย ได้เสนอแนวความคิดและตัวแบบเพื่อใช้ในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ ไว้ดังนี้

แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Meter and Horn, 1975: 445) ได้เสนอผลงานชื่อ "The Policy Implementation Process" โดยมองว่าการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นทั้งจากภาครัฐและเอกชน โดยคณะบุคคลหรือปัจเจกบุคคลก็ได้ การกระทำดังกล่าวนี้ก็เพื่อบรรลุถึงวัตถุประสงค์ ซึ่งกำหนดไว้ในนโยบายเป็นเบื้องต้น การมองเช่นนี้จะคล้ายคลึงกับ เพรสแมน และ วิลดาฟสกี นั่นก็คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการต่อเนื่องระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ ทั้งสองจึงได้เสนอกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติที่จะดำเนินไปภายใต้ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของนโยบาย ปัจจัยเหล่านี้ได้ถูกกำหนดขึ้นมาจากองค์ความรู้ 3 ด้าน ดังนี้ คือ

1. องค์ความรู้ด้านองค์การที่เน้นการควบคุม และการเปลี่ยนแปลง
2. องค์ความรู้ด้านผลกระทบจากนโยบายโดยเน้นที่การตัดสินใจ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการปกครอง

จากองค์ความรู้ดังกล่าวสรุปได้เป็นปัจจัย 6 ประการ ที่จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องแยกให้ชัดเจนว่า วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายนั้นมีอะไรบ้าง ซึ่งวัตถุประสงค์จะเป็นส่วนขยายเป้าหมายรวมของนโยบายให้ชัดเจนขึ้นและง่ายต่อการเข้าใจ ทั้งนี้วัตถุประสงค์เปรียบเสมือนเกณฑ์ที่ใช้ประเมินความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ทรัพยากร นอกจากนโยบายจะมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ชัดเจนแล้ว จะต้องมีการระบุทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งทรัพยากรในที่นี้

หมายถึงทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และงบประมาณซึ่งในงบประมาณนี้จะต้องมีระบบการเบิกจ่ายเงินที่คล่องตัวด้วย

3. การสื่อสารระหว่างองค์การและการติดตามผล การนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้รับผิดชอบในหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีข้อมูลข่าวสารที่ตรงกันในเรื่องวัตถุประสงค์ของนโยบาย ดังนั้น การสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติระหว่างองค์การหรือภายในหน่วยงานเดียวกันนั้น ถือว่ามีความสำคัญมาก การสื่อสารที่ถูกต้องรวดเร็วและต่อเนื่อง ตลอดจนไม่มีการปิดบังข่าวสารระหว่างกันเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้การนำนโยบายนั้นประสบความสำเร็จ

4. ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งมีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่

4.1 จำนวนบุคลากรและความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4.2 ระดับของการควบคุมตามลำดับชั้นการบังคับบัญชาหน่วยงานย่อยต่างๆ ภายในหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4.3 ทรัพยากรทางการเมืองของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น การได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ

4.4 สายสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่หน่วยงานที่รับผิดชอบมีกับผู้กำหนดนโยบายในระดับต่างๆ

5. สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ควรพิจารณาถึงสิ่งดังต่อไปนี้ ซึ่งจะมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย

5.1 ทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ในพื้นที่ที่นำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเพียงพอหรือไม่ที่จะช่วยผลักดันให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบรรลุผล

5.2 การนำนโยบายไปปฏิบัติจะส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญ ๆ ในเขตพื้นที่ดำเนินการนั้น

5.3 ประชาชนในเขตพื้นที่ดำเนินการมีความเห็นอย่างไรบ้างต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติและความเห็นดังกล่าวจริงจังกี่ไหน

5.4 ผู้นำต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ดำเนินการเห็นด้วยหรือคัดค้านต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5.5 ประชาชนในเขตพื้นที่ดำเนินการส่วนใหญ่ชมชอบพรรคการเมืองใด และพรรคการเมืองนั้นมีความเห็นอย่างไรต่อเรื่องนี้

5.6 กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ มีการเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านนโยบายนี้หรือไม่

6. คุณสมบัติของผู้ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องประกอบไปด้วย

6.1 ความรู้ ความชำนาญทางเทคนิคและทักษะทางการเมือง

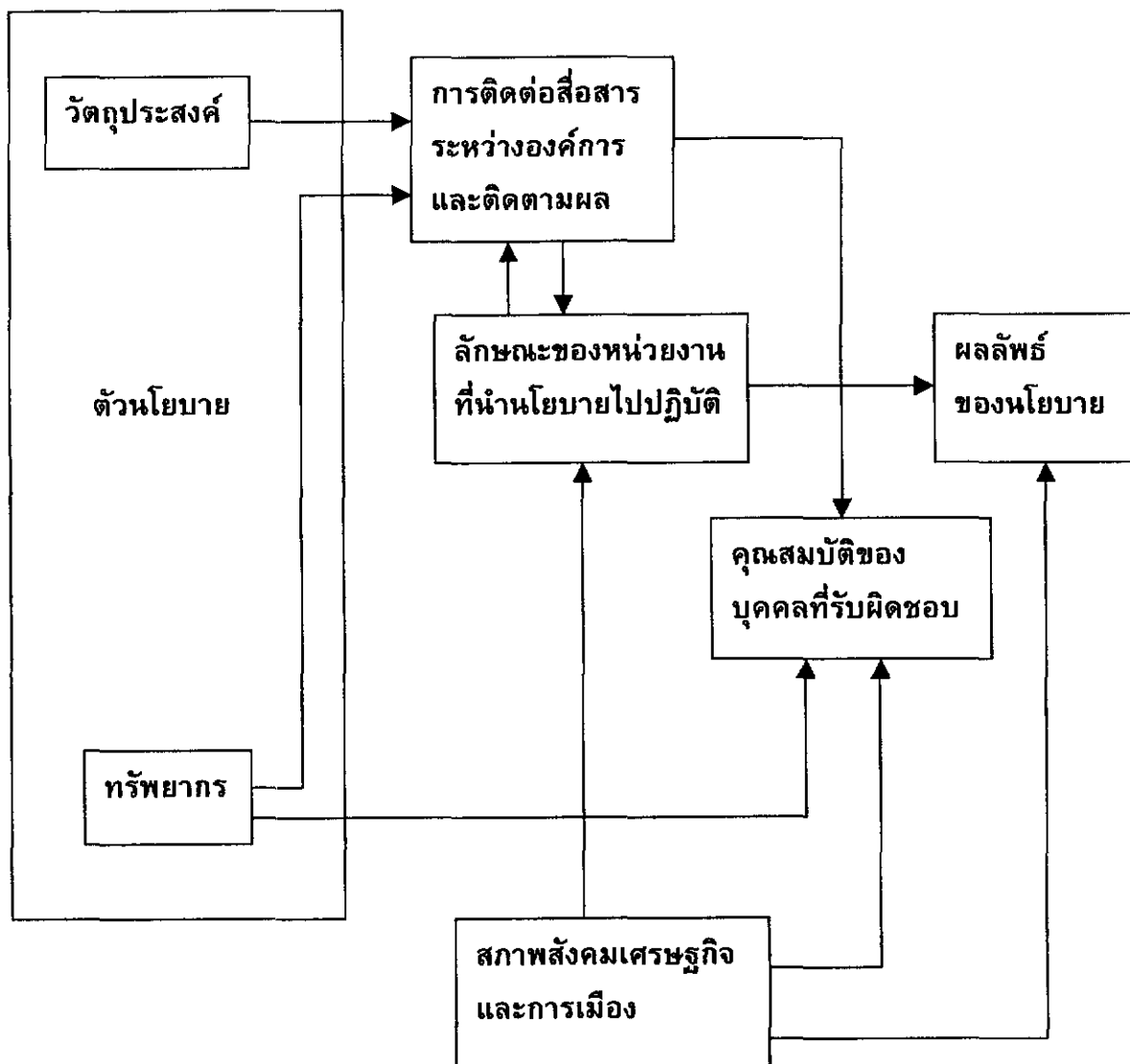
6.2 ทักษะของผู้ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

6.3 ผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

6.4 ค่านิยมของผู้ปฏิบัติ

6.5 อำนาจ ศักดิ์ศรี และผลประโยชน์ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

จากแนวคิดดังกล่าว แวน มิเตอร์และแวน ฮอร์น ได้เสนอกรอบการมองการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังแสดงในภาพประกอบ 3 (โปรดพิจารณาในหน้าถัดไป)

ภาพประกอบ 3 แสดงตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น

จากกรอบแนวคิดและตัวแบบของ แวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดมาวิเคราะห์การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ซึ่งใช้กรอบของ แวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น บางตัวแบบที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ คุณสมบัติของผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งจะพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านความเพียงพอของทรัพยากรที่สามารถส่งผลกระทบต่อ การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติได้

จอร์จ เอ็ดเวิร์ด และ ไอรา ชาร์แคนสกี (Edwards and Sharkansky. 1979: 20-34) อธิบายว่า การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การศึกษาระบบราชการนั่นเอง และได้เสนอแนว

ความคิดว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพที่สำคัญ มีด้วยกัน 5 ประการ คือ

1. การติดต่อสื่อสาร มีความสำคัญ คือ บุคคลต่าง ๆ ที่รับผิดชอบต้องรู้หน้าที่และบทบาทของตนเองว่าจะต้องทำอะไรบ้าง เมื่อไร และอย่างไร การสั่งงานต้องสั่งให้ตรงจุดชัดเจน ไม่คลุมเครือและถูกต้องไม่ขัดแย้งกับคำสั่งอื่น

2. ทรัพยากร ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ ตลอดจนเครื่องมืออำนวยความสะดวกต่าง ๆ ต้องสมบูรณ์และเพียงพอ

3. ภูมิหลังและค่านิยมของผู้ปฏิบัติมีความสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะผู้ปฏิบัติมีอิสระในการใช้ดุลยพินิจและการตัดสินใจ จึงมีโอกาที่จะบิดเบือนเจตนารมณ์ของนโยบายได้ นอกจากนั้น ผู้ปฏิบัติส่วนมากมักมีความรู้สึกที่ตนเองมีความรู้ในเรื่องที่ตนรับผิดชอบมากกว่าใครอื่น บางครั้งเห็นว่า นโยบายไม่ค่อยตรงกับที่ตนคิด อาจปฏิบัติงานเป็นปฏิกิริยากับนโยบายเลยก็เป็นได้

4. โครงสร้างของระบบราชการ และขั้นตอนมาตรฐานในการทำงาน คือ กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ มีจำนวนมากและขาดความยืดหยุ่น ย่อมทำให้เกิดปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้

5. การติดตามตรวจตรา ผู้บริหารควรตรวจตราติดตามการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอว่างานที่ได้มอบหมายไปนั้น ดำเนินไปได้ผลเพียงใด มีอุปสรรคและปัญหาอะไรบ้าง การไม่ติดตามผล อาจก่อให้เกิดผลเสียหายต่อนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ

จากปัจจัยต่าง ๆ ที่เอ็ดเวิร์ดและชาร์แคนสกี เสนอว่ามีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความสำเร็จของนโยบายกองทุนหมู่บ้านก็เช่นเดียวกัน คือ ระบบราชการที่นำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ถ้าหน่วยงานที่มีความพร้อมทั้งทรัพยากร มีมาตรฐานการทำงานรวมทั้งการตรวจตราติดตามของผู้บริหาร นโยบายกองทุนหมู่บ้านก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จ

บาร์เรตต์ และฟัดจ์ (Barrett and Fudge, 1981: 13-28) ได้จำแนกแนวทางการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกพิจารณาว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น เป็นเรื่องของการผลักดันนโยบายให้บรรลุผล ลักษณะที่สอง พิจารณาว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการกระทำและการตอบสนองด้วยมิติการมองทั้งสามลักษณะนั้น จะมีเงื่อนไขสำคัญที่อาจจะส่งผลกระทบต่อ การนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยภาพรวมได้แก่ความชัดเจนของเป้าหมายนโยบาย ทรัพยากร การควบคุมและระเบียบการปฏิบัติ การติดต่อสื่อสาร การประสานผล ประโยชน์ในลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ และบุคคลระดับปฏิบัติ

จากภาพรวมของการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติของบาร์เรตต์และฟัดจ์ ที่เน้นความชัดเจนของนโยบาย ทรัพยากร และการควบคุม การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติก็เช่น

เดียวกัน ถ้าหากนโยบายมีความชัดเจน ทรัพยากรมีเพียงพอต่อการปฏิบัติงานและมีการควบคุมจากหน่วยงานในระดับเหนือ การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติก็จะประสบความสำเร็จ

อเล็กซานเดอร์ (Alexander 1985: 403-426) ได้เสนอ แนวทางการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นตัวแทนเชิงทฤษฎี ที่เน้นความสำคัญของสภาพแวดล้อม เรียกว่า PPIP Model หมายถึง นโยบาย (Policy) แผนงาน (Program) และการปฏิบัติงานตามแผนงาน (Implementation) ซึ่งเป็นกระบวนการ (Process) ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง และสรุปเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ก็คือ ผู้รับผิดชอบในโครงการโดยตรง บุคคลอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องแต่มิได้รับผิดชอบปฏิบัติโดยตรง ระเบียบการปฏิบัติงาน ลักษณะโครงสร้างขององค์การหรือหน่วยงานทัศนคติหรือความรู้ ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติต่อนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย การสนับสนุนจากประชาชน ทรัพยากร และการสนับสนุนทางการเมือง

การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติก็เช่นเดียวกัน ถ้าหากนโยบายมีความชัดเจน การได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจ พร้อมทั้งทรัพยากรที่เพียงพอแล้ว ปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติก็จะลดน้อยลง

ริชาร์ด เอลมอร์ (Richard E. Elmore 1977-1980 : 601-616) สิ่งที่เอลมอร์ได้พูดถึง กระบวนการในการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ คนที่อยู่ในองค์การที่มีส่วนสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติ การนำนโยบายจะไม่ประสบผลสำเร็จถ้าคนในองค์การไม่เข้าใจภายในองค์การและผู้ที่เข้าใจนโยบายจะต้องเข้าใจนโยบาย เอลมอร์ได้เสนอตัวแบบในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 4 ตัวแบบ คือ ตัวแบบระบบการจัดการ ตัวแบบของระบบราชการ ตัวแบบพัฒนาองค์การและตัวแบบการขัดแย้งและการต่อรอง ในการแบ่งตัวแบบออกเป็น 4 ตัวแบบ โดยดูจากลักษณะขององค์การว่ามีอะไรเด่น โครงสร้างของอำนาจภายในองค์การกระจุกหรือกระจาย การตัดสินใจของนโยบายที่ออกมาจากหน่วยงานและการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างคร่าว ๆ

ตัวแบบระบบการจัดการ ลักษณะเด่น คือ การถือหลักเหตุผลในการจัดองค์การ มีการจัดระบบโครงสร้างองค์การตามหลักเหตุผล มีพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมายขององค์การเป็นหลัก โครงสร้างของอำนาจลดหลั่นตามสายการบังคับบัญชา มีการกระจายอำนาจและงานของแต่ละหน่วยไปปฏิบัติพร้อมทั้งมอบอำนาจหน้าที่ให้เพียงพอ

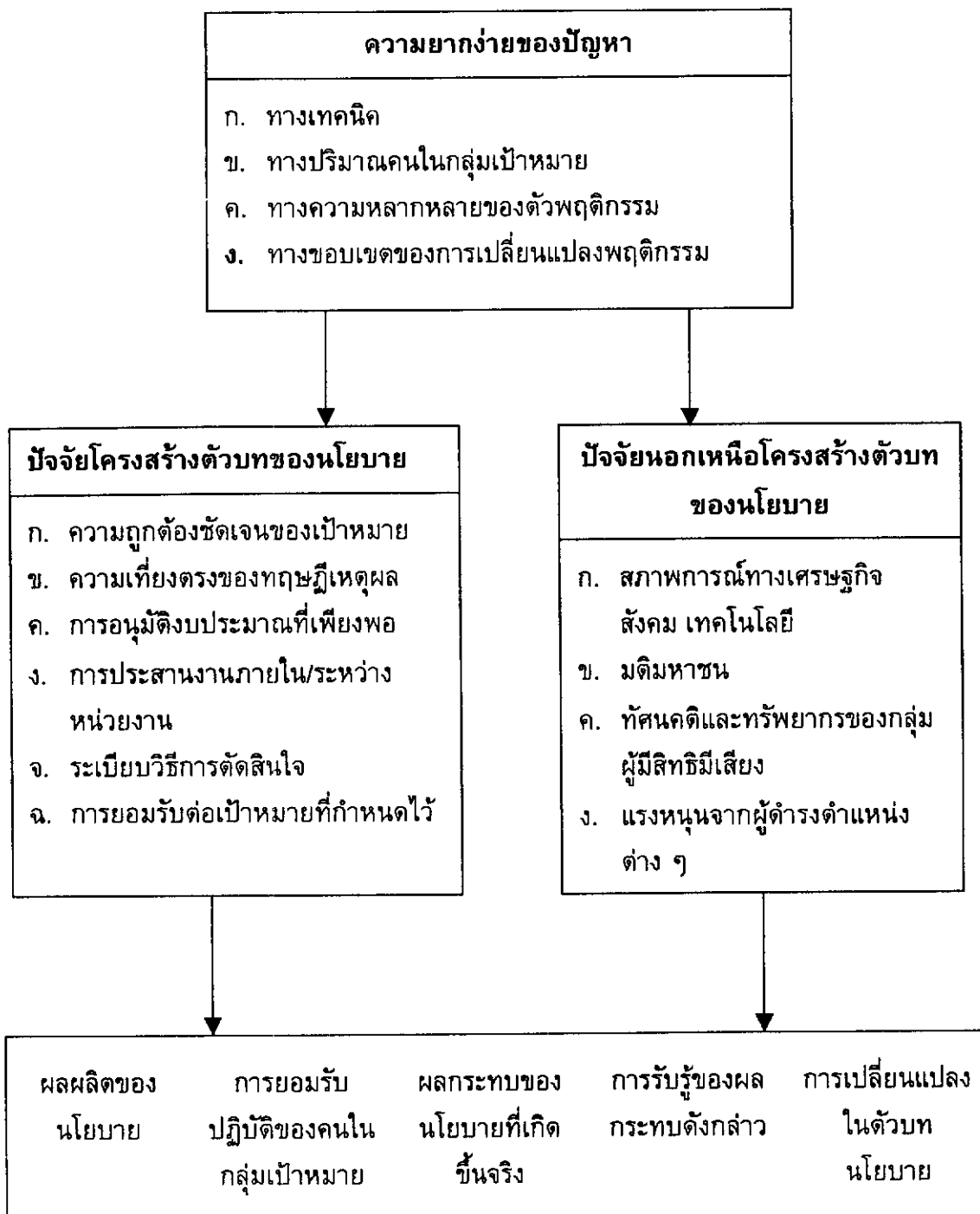
ตัวแบบของระบบราชการ ลักษณะเด่น คือ การให้หน่วยงานใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจ เป็นการปฏิบัติงานของคนประจำ โครงสร้างของอำนาจถูกกระจายไปยังหน่วยย่อยต่าง ๆ การตัดสินใจเป็นเรื่องของการควบคุมการใช้ดุลยพินิจต่าง ๆ อย่างให้มีมากหรือเพิ่มขึ้น จนเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติ ซึ่งปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติก็คือ การทำให้ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างปฏิบัติงานถูกต้องตามนโยบาย

ตัวแบบพัฒนาองค์การ เป็นลักษณะที่มีการทำให้ผู้ปฏิบัติมีความเห็นสอดคล้องกับผู้บริหาร ความสำเร็จจะขึ้นอยู่กับความเข้าใจหรือความเห็นพ้องต้องกันของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และผู้กำหนดนโยบาย การทำงานโดยยึดตัวบุคคลเป็นหลักในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตัวแบบการขัดแย้งและการต่อรองผลประโยชน์ ลักษณะเด่นของตัวแบบคือ องค์การเป็นเวทีการต่อรองผลประโยชน์ของหน่วยย่อยต่าง ๆ ซึ่งแต่ละหน่วยย่อยจะมีผลประโยชน์ของตัวเอง เพื่อที่จะให้หน่วยของตัวเองได้ผลประโยชน์มากกว่า อำนาจไม่แน่นอน อำนาจไม่ใช่เรื่องของการดำรงตำแหน่ง อำนาจขึ้นอยู่กับ การได้ตำแหน่งต่าง ๆ การตัดสินใจภายในองค์การเป็นเรื่องของการต่อรองภายในองค์การ

ตัวแบบที่ลักษณะเด่นและสัมพันธ์กันกับการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ คือ ตัวแบบทางด้านระบบราชการ เพราะว่าการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ก็จะมีหน่วยงานราชการเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบาย การตัดสินใจหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับข้าราชการผู้ปฏิบัติที่จะใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจ

แมสมาเนียน และ ซาบาเทียร์ (Masmanian and Sabatier, 1989: 18-43) อธิบายว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นกระบวนการในการนำเอานโยบายพื้นฐานทั่วไปมาดำเนินการให้ลุล่วงไป โดยเขาได้ผสมผสานแนวความคิดทางด้านกฎหมาย การจัดการและการเมือง เพื่อสร้างแบบจำลองเชิงเหตุผลของการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งมีลักษณะเป็นลำดับขั้น โดยได้ทำการแยกแยะกลุ่มตัวแปรอิสระต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยความยากง่ายของปัญหาในนโยบายที่เผชิญอยู่ ปัจจัยอื่นนอกเหนือโครงสร้างตัวบทนโยบาย และปัจจัยโครงสร้างตัวบทของนโยบายที่มีผลกระทบต่อตัวแปรตาม คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสามารถวัดได้จากผลผลิตของนโยบายจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การนำเอานโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่น การได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณและกำลังคนที่มีคุณภาพตลอดจนทรัพยากรอื่น ๆ หรือไม่นโยบายที่จะประสบความสำเร็จมักเป็นนโยบายที่มอบหมายให้แก่หน่วยงานที่มีอยู่แล้วหรือเป็นหน่วยงานที่ดั่งขึ้นใหม่ ซึ่งได้รับแรงผลักดันของกลุ่มการเมืองที่มีอำนาจขณะนั้น นอกจากนี้จำนวนจุดตัดสินใจของนโยบายต่าง ๆ ย่อมมีมากน้อยต่างกัน ยิ่งจำนวนจุดตัดสินใจมีมากเท่าใด ความล่าช้าในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติก็ย่อมมีมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นโยบายของรัฐบาลกลางมักประสบปัญหามากกว่ารัฐบาลส่วนท้องถิ่น และสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติก็คือ ความยากง่ายของปัญหานโยบายซึ่งผู้กำหนดนโยบายควรที่จะให้ความสนใจก่อนที่จะออกนโยบาย จากแนวความคิดดังกล่าวสามารถแสดงได้ดังภาพประกอบ 4 (โปรดพิจารณาในหน้าถัดไป)

ภาพประกอบ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ
ของ แมสมาเนียน และ ชาบาเกียร์

นโยบายกองทุนหมู่บ้านก็มีปัจจัยหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในการวิเคราะห์การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติได้ใช้หลายปัจจัยมาศึกษา ซึ่งจากผลการศึกษาของนักวิชาการ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงสามารถสังเคราะห์แนวคิดอันเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ซึ่งผู้ศึกษาจะได้กล่าวขยายรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.5 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย

1.5.1 ความชัดเจนของนโยบาย

มาร์ติน เรนน์ (Martin Rein. 1983: 128) ได้กล่าวว่า ความชัดเจนของนโยบายจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จของนโยบายและกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสามารถจำแนกพิจารณาองค์ประกอบย่อยของนโยบายออกเป็น 2 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ความสอดคล้องของนโยบายต่อสภาพปัญหา การกำหนดให้นโยบายมีความสอดคล้องต่อสภาพปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีมาเป็นรากฐานในการวิเคราะห์อย่างถูกต้อง โดยการกำหนดสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหานั้นจะนำไปสู่แนวทางที่จะแก้ปัญหาได้อย่างตรงประเด็นและถูกต้องมากที่สุด การกำหนดนโยบายแต่ละครั้งจึงต้องมียุทธศาสตร์เพียงพอที่จะดูความสอดคล้องต่อสภาพปัญหาและความสามารถในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้จริง

2. ความชัดเจนด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมาย มาร์ติน เรนน์ (Martin Rein. 1983: 128) ยังได้อ้างถึงแมสมาเนียนและซาบาเทียร์ (Mazmanian and Sabatier. 1980: 542-545) ว่านโยบายจะต้องมีความชัดเจนในด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมาย จึงจะสามารถนำไปปฏิบัติในระดับพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายได้ ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. มีการจัดลำดับวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน
2. มีทรัพยากรเพียงพอกับทีมงาน (Staff) เพื่อให้สามารถปฏิบัติและติดตามงานในระดับพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายได้ตามวัตถุประสงค์
3. การกำหนดมอบหมายภาระงานให้กับหน่วยงาน โดยหน่วยงานนั้น ต้องมีความพร้อมในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้จริง
4. มีการแบ่งภาระงานระหว่างหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การประสานงานกันตามสายการบังคับบัญชาภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน
5. มีการกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ของหน่วยงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของนโยบาย
6. เปิดโอกาสให้กลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายได้เข้าไปมีบทบาทในการประเมินผลกลุ่มเป้าหมายนโยบาย และประเมินผลการปฏิบัติของหน่วยงานด้วย

อย่างไรก็ตาม แฮมเบิลตัน (Hambleton. 1983: 407) ได้กล่าวว่า ความพยายามที่จะกำหนดวัตถุประสงค์ของเป้าหมายอย่างชัดเจนให้กับหน่วยงานระดับปฏิบัตินั้น ในบางครั้งวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นอาจมีความคลุมเครือขาดความชัดเจนได้ เนื่องจากปัจจัยบางประการ คือ

1. ความซับซ้อนของนโยบายมีมาก จนทำให้ไม่ทราบว่าวัตถุประสงค์นั้นเป็นวัตถุประสงค์ของนโยบายใดกันแน่ ทำให้ไม่อาจกำหนดดัชนีชี้วัดอย่างชัดเจนได้
2. ความไม่แน่นอนของนโยบาย อันเกิดจากผู้บริหารในระดับสูงยังขาดความรู้ความเข้าใจในตัวนโยบายอย่างถ่องแท้ ทำให้ข้าราชการระดับล่างนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริง
3. ความขัดแย้งกันระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

1.5.2 ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การหรือหน่วยงาน (Agencies) ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ลักษณะโครงสร้างของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าว จึงนำมาพิจารณาในที่นี้ 3 ประการ ได้แก่

1. การพึ่งพิงระหว่างหน่วยงาน (Interdependence) (Katz and Kahn. 1978: 163 อ้างถึงใน ปณิสา วงเหลา 2539: 20) ได้กล่าวว่า การพึ่งพิงระหว่างหน่วยงานเกิดขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีในเรื่องขององค์การระบบเปิด (Open System) ซึ่งเห็นว่าหน่วยงานจะต้องมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก ทำให้องค์การต้องมีการพึ่งพิงกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับความอยู่รอดของหน่วยงาน ซึ่งไอเคนและเฮจ (Aiken and Hage. 1968: 919 อ้างถึงใน ปณิสา วงเหลา 2539: 20) ได้กล่าวถึงการพึ่งพิงระหว่างหน่วยงานว่าสามารถพิจารณาได้ 4 รูปแบบตามแนวทางการศึกษาการพึ่งพิงระหว่างหน่วยงานสาธยายกับหน่วยที่รับผิดชอบด้านสวัสดิการของ คือ

- 1.1 การพึ่งพิงด้านงบประมาณ
- 1.2 การพึ่งพิงด้าน บุคลากร เช่น การแลกเปลี่ยนหรือให้ยืมบุคลากร
- 1.3 การแลกเปลี่ยนโดยส่งกลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นคนไข้หรือผู้ขอ

รับบริการให้กันและกันระหว่างหน่วยงาน

- 1.4 การมีนโยบายที่ทำร่วมกัน

การพึ่งพิงระหว่างหน่วยงานเช่นนี้ จึงมีลักษณะที่เรียกว่าการพึ่งพิงซึ่งกันและกัน (Reciprocal Interdependence) นั่นก็คือ หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายตามเป้าหมายที่ต้องการ หรือที่เพอร์เฟอร์ และซาลันซิก (Preffer and Salancik. 1978: 40 อ้างถึงใน Glynn. 1977: 94) เรียกว่า Symmetric Interdependence นั่นเอง ซึ่งจะมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงาน ในอันที่จะทำให้เป้าหมายของนโยบายบรรลุผลได้ต่อไป

2. การประสานงานระหว่างหน่วยงาน (Coordination) การประสานงานระหว่างหน่วยงานเป็นรายละเอียดปลีกย่อยจากการพึ่งพิงระหว่างหน่วยงาน กล่าวคือ จะเน้นถึง

ความร่วมมือของหน่วยงานในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน จะขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไปไม่ได้โดยค่อนข้างจะมุ่งในเชิงพฤติกรรมเป็นอันดับแรกมากกว่าจะมุ่งที่ผลลัพธ์ จากการศึกษาของ ลิทวาค และ ฮิลตัน (Litwak and Hylton, 1962: 395-420 อ้างถึงใน ปณิสา วงเหลา 2539: 21) พบว่า การประสานระหว่างหน่วยงานจะมีรากฐานมาจากปัจจัยสำคัญ 4 ประการ คือ

- 2.1 ระดับการพึงพิงระหว่างหน่วยงานว่ามีมากน้อยเพียงใดหรือไม่
- 2.2 ระดับความตระหนัก (Awareness) ถึงปัญหาของหน่วยงาน
- 2.3 การกำหนดมาตรฐาน เพื่อเป็นแนวทางดำเนินกิจกรรมของหน่วยงาน

งาน

- 2.4 จำนวนของหน่วยงาน

3. การสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือ มาร์ติน เรนน์ (Rein, 1983: 123-127) การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือจะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดความราบรื่นขึ้น การสนับสนุนจากหน่วยงานในระดับเหนือ เช่น การฝึกอบรมให้ความรู้ ทฤษฎีและการปฏิบัติ แต่บางครั้งการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนืออย่างเพียงพอ อันเนื่องมาจากความขัดแย้งเรื่องอำนาจและผลประโยชน์ อันจะนำไปสู่ความล้มเหลวของนโยบายได้ในที่สุด

เพราะฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติภายใต้ปัจจัยย่อย คือ ประเภทของหน่วยงานและการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือ นั้น มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1.5.3 ลักษณะผู้ปฏิบัติ

ผู้ปฏิบัติจะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งในที่นี้จะเน้นพิจารณาองค์ประกอบย่อยที่สำคัญจะอธิบายเป็นภาพรวม คือ ความรู้ ความสามารถ ความตั้งใจจริงและการปรับตัวของผู้ปฏิบัติ

ผู้ปฏิบัติ ตามทัศนะของไบรอันท์ และไวท์ (Bryant and White, 1982: 112-114) นั้น จะปฏิบัติงานอยู่ในระดับพื้นที่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายนโยบายมากที่สุด ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นมีดังต่อไปนี้

1. ทรัพยากรไม่สอดคล้อง หรือไม่เหมาะสมกับภาระงานที่ได้รับมอบ
2. ต้องเผชิญกับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ต่อบริการของรัฐที่มีมากขึ้นเรื่อย ๆ
3. เป้าหมายของหน่วยงานที่สังกัดนั้น อาจจะมีหลายอย่างหรือบางครั้งก็ไม่มี ความชัดเจนอาจก่อให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน
4. การปฏิบัติงานบางครั้งถึงแม้จะบรรลุวัตถุประสงค์ แต่ก็ยากที่จะวัดออกมาให้เห็นอย่างประจักษ์ได้

5. ความร่วมมือของประชาชนกลุ่มเป้าหมายในการปฏิบัติงานนั้นมักจะเกิดได้ยาก

จะเห็นว่าภายใต้สภาวะความเป็นจริงของการปฏิบัติงานนั้น ผู้ปฏิบัติต้องเผชิญกับเงื่อนไขหลายประการทั้งประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ลักษณะของหน่วยงานและสุดท้ายก็คือตัวของข้าราชการระดับปฏิบัติเอง ที่จะต้องอาศัยคุณสมบัติทั้งสามประการข้างต้น คือ ความรู้ความสามารถ ความตั้งใจจริง การปรับตัวอย่างเหมาะสม ดังนี้

1. ด้านความรู้ความสามารถที่ผู้ปฏิบัติพึงมีนั้น ประกอบด้วย 8 ประการ (Lippitt, 1958: 288 อ้างถึงใน อาคม ใจแก้ว 2533: 45) คือ

1.1 ความสามารถและทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามหรือการสังเกตในขณะที่ปฏิบัติงานของบุคคลในแต่ละกลุ่ม

1.2 ความรู้ทางด้านทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลง นั่นก็คือ การมีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ทฤษฎีต่าง ๆ ไปใช้ในทางปฏิบัติ

1.3 ความรู้ด้านจริยธรรม นั่นก็คือ จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจทั้งด้านจริยธรรม ค่านิยมของสังคมด้วย

1.4 ความสามารถในการให้คำแนะนำ หรือการชี้แนะ เพื่อแก้ไขปัญหา

1.5 ความสามารถในการปฏิบัติด้วยการรู้จักเชื่อมโยงความรู้ในโลกริชาการมาสู่โลกแห่งความเป็นจริง

1.6 ความรู้ความเข้าใจด้านมนุษย์และสังคม

1.7 ความพร้อมที่จะปฏิบัติงานท่ามกลางกลุ่มบุคคลหลาย ๆ ลักษณะ

1.8 ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นนี้ ถ้าหากผู้รับผิดชอบระดับปฏิบัติมีความเข้าใจที่แตกต่างกันจะโดยทัศนะหรือความคิดใด ๆ ก็ตาม ย่อมจะทำให้เกิดผลตามมา 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 ความเข้าใจในนโยบายระหว่างผู้ปฏิบัติจะแตกต่างกันไป กระทั่งก่อให้เกิดความสับสนในวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ประการที่ 2 ทิศทางการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติจะดำเนินไปตามความพอใจของแต่ละคน

ประการสุดท้าย ก็คือ ความล้มเหลวของนโยบายจะเกิดขึ้น

จากความรู้ในลักษณะต่าง ๆ นั้น ก่อนข้างจะมีความหลากหลายและมีขอบข่ายที่กว้างมาก ยากที่จะมีความรู้ได้ทั้งหมดอย่างละเอียด แต่ในภาวะการปฏิบัติงาน เช่นที่กล่าวมาข้างต้น ก็จำเป็นที่ผู้ปฏิบัติแต่ละคนจะต้องสร้างความรอบรู้ให้มากที่สุดเท่าที่อยู่ในวิสัยจะกระทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย

2. ความตั้งใจจริง เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งของผู้ปฏิบัติ ซึ่งจะพิจารณาได้จากพฤติกรรมการทำงานให้บริการกับประชาชน เช่น

2.1 การปฏิบัติงานโดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย มีความตั้งใจในการให้บริการแก่ประชาชน

2.2 การไม่มีอคติต่อประชาชนกลุ่มเป้าหมาย นั่นก็คือ ปฏิบัติต่อประชาชนทุกคนด้วยความเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ

3. การปรับตัวของผู้ปฏิบัติ ลิปสกี (Lipsky. 1980: 15 อ้างถึงใน อาคม ใจแก้ว 2533: 47) ได้กล่าวว่า การปรับตัวของผู้ปฏิบัติ นั้น จะต้องมีการปรับตัวดังนี้

1.1 ผู้ปฏิบัติจะต้องพยายามปรับตัวให้สอดคล้องกับความไม่แน่นอนของสถานการณ์ ซึ่งแต่ละคนรับผิดชอบอยู่ในแต่ละช่วงเวลา

1.2 ปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในการให้บริการในลักษณะต่าง ๆ ยืดหยุ่นตามสภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป

1.3 การสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

เพราะฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยด้านหน่วยงานจะมีผลต่อปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ที่ประกอบด้วยปัจจัยย่อยสามประการ คือ ความรู้ ความสามารถ ความตั้งใจจริง และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติ ซึ่งจะยังส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วย

1.5.4 ความเพียงพอของทรัพยากร

ในการจัดสรรทรัพยากรให้ประสบผลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น จะต้องมีความที่เป็นปัจจัยสนับสนุน เวลาที่เหมาะสมและลักษณะของทีมงาน ซึ่งจะต้องมีจำนวนที่เพียงพอต่องานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งอำนาจที่จำเป็นจะต้องใช้สนับสนุนการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความราบรื่นและความรวดเร็ว

ในการศึกษาถึงปัจจัยทรัพยากรครั้งนี้ จะเน้นเฉพาะปัจจัยย่อยที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรด้านงบประมาณกับจำนวนบุคลากรเท่านั้น เนื่องจากมักถูกกล่าวถึงในผลงานของนักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างแพร่หลาย ดังต่อไปนี้

1.ปัจจัยด้านงบประมาณ (Financial Resources) นับว่าเป็นหัวใจของกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากมีผลกระทบที่สำคัญ คือ เป็นปัจจัยที่เสริมให้นโยบายบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ข้าราชการในระดับปฏิบัติมีแนวโน้มที่จะทำตามทางที่กำหนดไว้ในนโยบาย เนื่องจากแต่ละคนได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณ ชာบาร์เทียร์ และ แมสมาเนียน (Sabatier and Mazmanian.1981 อ้างถึงใน สุขชัย ยาวะประภาส 2538: 111) ได้กล่าวว่านโยบายจะประสบความสำเร็จได้ ต้องได้รับการสนับสนุนด้านการเงินอย่างเพียงพอ แต่ก็ต้องระวังในเรื่องของการแสวงหาผลประโยชน์จากงบประมาณของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้น งบประมาณจึงกลายเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่ง ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของบุคคลแต่ละคน ที่เข้ามามีส่วนรับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติตลอดถึงความราบรื่นที่เกิดขึ้นในกระบวนการปฏิบัติแต่ละขั้นตอนก็อยู่กับงบประมาณเป็นสำคัญ

2. จำนวนบุคลากร หรือทีมงาน (Staffs) มีเพียงพอหรือไม่เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงานที่ได้รับผิดชอบ ซึ่งจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เอดเวิร์ดส์ (Edwards อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส 2538: 112) กล่าวว่า จำนวนบุคลากรที่จะนำเอานโยบายไปปฏิบัติ ตามปกติจะต้องเพียงพอต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งหากขาดแคลนกำลังคนดังกล่าว จะมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย

นอกจากปัญหาด้านปริมาณกำลังคนแล้ว ปัญหาในด้านคุณภาพของบุคลากรยังเป็นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ยิ่งนโยบายเกี่ยวข้องกับปัญหาทางเทคนิคมากเท่าใด ความต้องการบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะในด้านนั้น ๆ ยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น และยิ่งมีความต้องการมาก ความขาดแคลนมักจะมีมากตามไปด้วย

3. ปัจจัยทางด้านบริการ เอดเวิร์ดส์ (Edwards อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส 2538: 112) กล่าวว่า การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ทำการ ที่ดิน เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ อำนาจความสะดวกอื่น ๆ จะมีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย เช่นเดียวกับการขาดแคลนงบประมาณและกำลังคน

เพราะฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าปัจจัยด้านความเพียงพอของทรัพยากรภายใต้ปัจจัยย่อย 3 ประการ คือ ปัจจัยด้านงบประมาณ จำนวนบุคลากร และปัจจัยด้านบริการนั้น มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1.5.5 การมีส่วนร่วมของประชาชน

ความสำคัญของประชาชนผู้รับบริการที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจอยู่ในฐานะที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยตรง ดังจะเห็นได้จากความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งหมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่กระทำไป ไม่ว่าจะเป็นโดยภาครัฐหรือปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่นโยบายกำหนด (Van Meter and Van Horn, 1975: 447) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะแต่กับเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายเดียว ในอีกด้านหนึ่งประชาชนจะอยู่ในฐานะที่เป็นสภาพแวดล้อมของระบบการส่งมอบนโยบาย (The Policy Delivery System) ซึ่งจะเป็นทั้งผู้ที่คอยกระตุ้น และเป็นผู้ที่คอยรับผลจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สภาพแวดล้อมของระบบนี้ จะมีอิทธิพลต่อส่วนต่าง ๆ ของระบบโดยตรง ซึ่งได้แก่ ส่วนที่เป็นความต้องการและทรัพยากร กระบวนการกำหนดนโยบาย ตัวนโยบาย และส่วนที่เป็นการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Van Meter and Van Horn, 1975: 446) นอกจากนั้นแล้ว หากปราศจากการพิจารณาถึงตอบรับของประชาชน ที่อยู่ภายในแต่ละสภาพแวดล้อมในระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะทำให้ผู้ปฏิบัติขาดข่าวสารที่จะประเมินความสำเร็จของนโยบาย และขาดการสนับสนุนต่อการบรรลุผลสำเร็จของนโยบายได้ (Grindle, 1980: 13)

อี สจิวัด แชนพิน (E Steward Chapin, อ้างถึงใน พิชัยยุทธ สิงห์สหาย 2546 : 12) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการประชุม (Attendance at Meeting)

- 2) การมีส่วนร่วมออกเงิน (Financial Contribution)
- 3) การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (Membership on Committees)
- 4) การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (Position of Leadership)

เจมส์ คัดดี ปิ่นทอง (2525: 11-13) แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4

ขั้นตอน คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
- 3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
- 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

อकिन รพีพัฒน์ (2527: 107-111 อ้างถึงใน พิชัยยุทธ สิงห์สหาย 2546 : 15)

ได้กำหนดช่วงจังหวะและแบ่งระยะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ดังนี้

- 1) การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
- 2) การตัดสินใจ เลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
- 3) การปฏิบัติตามแผน
- 4) การประเมินผลกิจกรรม

จากแนวคิดของการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าว ผู้วิจัยได้ประมวลและสรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการคิด เช่น การคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เช่น ร่วมประชุม ร่วมออกแรงงาน

ร่วมออกเงิน

3. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ เช่น ร่วมเป็นผู้ติดตามผลการ
ทำงาน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถกระทำได้หลายช่องทาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมและขั้นตอนของกิจกรรมนั้น หากเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงแล้ว ก็ควรที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุก ๆ กิจกรรมและทุก ๆ ขั้นตอน

เพราะฉะนั้นจากแนวคิดข้างต้น จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงมีผลกระทบต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย

2. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาขององค์ความรู้ในการนํานโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วยผลงานวิจัยของนักวิชาการที่สำคัญ พอสรุปได้ดังนี้

ณัฐพันธ์ วรรณบวร (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจและความคาดหวังของสมาชิกกองทุนมีต่อกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลบางวัว อำเภอ

บางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ประการหนึ่งเพื่อศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจและความคาดหวังของสมาชิกกองทุนมีต่อกองทุนหมู่บ้าน ประการที่สองเพื่อวิเคราะห์ ความแตกต่างของสภาพภูมิหลังของสมาชิกกองทุนและความแตกต่างระหว่างหมู่บ้านกับระดับ ความรู้ความเข้าใจและความคาดหวังเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกอยู่ใน ระดับปานกลาง ความคาดหวังเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุน อยู่ในระดับมาก จากการ วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพภูมิหลังของสมาชิกกองทุนกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยว กับกองทุนหมู่บ้าน พบว่าสภาพภูมิหลังของสมาชิกกองทุนที่มีอายุ สถานภาพการสมรส และอาชีพที่ แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยระดับของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน มีความแตกต่างกัน ส่วน เพศ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และการเป็นสมาชิกสภาพที่แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของ ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ความแตกต่าง ระหว่างสภาพภูมิหลังของสมาชิกกองทุนกับระดับความคาดหวังเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านพบว่า สภาพภูมิหลังของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ศึกษาทั้งหมด คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ สมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสมาชิกสภาพที่แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยระดับของความคาด หวังเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน และจากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างหมู่บ้านของ สมาชิกกองทุนกับระดับความรู้ความเข้าใจและความคาดหวังเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน พบว่า สมาชิก กองทุนในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 14 หมู่บ้าน ในตำบลบางวัว อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ ต่างกัน มีค่าเฉลี่ยระดับของความรู้ความเข้าใจและความคาดหวังเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านไม่แตกต่าง กัน

วรรณชัย เพชรแก้ว (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้ เงินกองทุนหมู่บ้านของกลุ่มอาชีพ: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งการวิจัย ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เงินของกลุ่มอาชีพ ตามการดำเนินงานกองทุนหมุน เวียนหมู่บ้านละ 100,000 บาท และเพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตครัวเรือนในพื้นที่หลังจากที่ได้มีการกู้เงิน ตามการดำเนินงานเงินทุนหมุนเวียน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการใช้เงินของกลุ่มอาชีพ ตาม การดำเนินงานกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้านละ 100,000 บาท ของอำเภอมืองสุรินทร์ ส่วนมากมีพฤติ กรรมของการใช้เงินเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการในระดับสูง คุณภาพชีวิตของ ครัวเรือนในพื้นที่อำเภอมืองสุรินทร์หลังจากมีการกู้เงินตามการดำเนินงานเงินทุนหมุนเวียน ส่วน ใหญ่อยู่ในระดับเท่าเดิมมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย

วันทนีย์ คงคำศักดิ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลของกองทุนหมู่บ้านต่อการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาหมู่บ้านเริงราง อำเภอสายบุรี จังหวัดสระบุรี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบกระบวนการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านเริงรางว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อย เพียงใด มีปัจจัยอะไรที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเริงราง ซึ่งผลการ ศึกษาพบว่า คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านว่า เป็น เงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านที่มีดอกเบี้ยต่ำ สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่สมาชิก กองทุน

หมู่บ้านทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความเข้าใจและปฏิบัติเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” เพิ่มขึ้น มีการเรียนรู้ในการพึ่งตนเองกันมากขึ้น และมีการขยันหมั่นเพียรที่จะประหยัดและออมเพิ่มขึ้น รวมทั้งหลีกเลี่ยงการกู้เงินจากนายทุนในอัตราดอกเบี้ยแพง มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพ และสมาชิกได้รู้จักพึ่งพาตนเอง จึงทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการทำกิจกรรมมากขึ้น ฐานะทางเศรษฐกิจโดยรวมดีขึ้น และมีการศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

พิชัยยุทธ สิงห์สหาย (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีกิ่งอำเภอลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” ซึ่งการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ศึกษาปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง โดยการพบปะสนทนากับข้าราชการในส่วนต่าง ๆ เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำทุกวันมากที่สุด สำหรับการเข้าร่วมประชุมกับส่วนราชการเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นต่าง ๆ เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำนาน ๆ ครั้งมากที่สุด ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการร่วมเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ และด้านการร่วมติดตามและตรวจสอบอยู่ในระดับสูง สำหรับการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์และร่วมบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบ t-test และ One-wat ANOVA ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า

1) ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน รับทราบข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

2) ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

3) ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ และระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าประชาชนที่อายุ อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

4) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลก้นแก้นและตำบลบางเล่า กิ่งอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

วิภา ทอรัตน์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา ตำบลสทิงหม้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา” โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ และมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อศึกษาความเป็นมา และลักษณะสำคัญของนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ผลของการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้าน และศึกษาปัญหาอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อเสนอแนะในการปรับปรุงนโยบายให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ ดังต่อไปนี้

จากการตอบแบบสอบถามของสมาชิกกองทุน ต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในด้านการใช้เงินทุนกู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพ/พัฒนาอาชีพและความซื่อสัตย์ในการส่งคืนเงินทุนกู้ยืม อยู่ในระดับมาก ลักษณะพฤติกรรม และมีความยุติธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนลักษณะการมีส่วนร่วมและมีรายได้เพิ่มขึ้น จะอยู่ในระดับน้อย สำหรับปัญหาและอุปสรรคของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ 1) คณะกรรมการกองทุนฯ ไม่มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระเบียบกองทุนหมู่บ้านได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ 2) มีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนน้อย 3) ระเบียบกองทุนมีความซับซ้อนยุ่งยาก ในการขอกู้ยืมเงินกองทุนและบริหารกองทุน 4) เงินทุนกู้ยืมจำนวนน้อยไม่เพียงพอในการนำไปประกอบอาชีพ หรือพัฒนาอาชีพได้อย่างแท้จริง ส่งผลให้ลักษณะรายได้ที่เกิดจากการกู้ยืมอยู่ในระดับน้อย และ 5) ระยะเวลาในการส่งคืนเงินทุนกู้ยืมสั้นเกินไป

จากการตอบแบบสอบถามของคณะกรรมการกองทุนฯ ต่อผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการใช้เงินทุนกู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพ/พัฒนาอาชีพ อยู่ในระดับมาก ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนฯ ของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการมีรายได้เพิ่มขึ้น อยู่ในระดับน้อยตามลำดับ สำหรับปัญหาและอุปสรรคของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ คือ 1) ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ ขาดความรู้ด้านบัญชีในการบริหารจัดการกองทุน มีความรับผิดชอบ ความเสียสละและอุทิศตนเพื่อส่วนรวมน้อย ไม่เปิดโอกาสให้กรรมการท่านอื่น ๆ ได้แสดงความคิดเห็น 2) มีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนน้อย และ 3) สมาชิกกองทุนฯ ขาดความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับกรรมการกองทุนฯ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้นำเสนอในบทที่ 2 ผู้วิจัยใช้หลักการในแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยต่าง ๆ นั้นเป็นแนวทางและเป็นกรอบในการศึกษาผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประเภทการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) และปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเสรี โดยสอบถามกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและกรรมการกองทุนหมู่บ้านในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรเป้าหมายในการศึกษา คือ กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ทั้งหมดจำนวน 19 หมู่บ้าน จำนวน 2,902 คน ซึ่งประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 2 กลุ่มนี้สามารถแสดงรายละเอียดได้ตามตารางที่ 1 (โปรดพิจารณาตามตารางในหน้าถัดไป)

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

หมู่ที่	ชื่อกองทุนหมู่บ้าน	ประชากรทั้งหมด	
		กรรมการกองทุนฯ	สมาชิกกองทุนฯ
1	บ้านห้วยดินตั่ง	15	158
2	บ้านเนินเพิ่ม	16	144
3	บ้านสวนยาง	23	133
4	บ้านห้วยนา	9	173
5	บ้านโป่งกะเมือ	15	121
6	บ้านหนองแห้ว	15	95
7	บ้านท่าหินลาด	15	77
8	บ้านโคก	11	118
9	บ้านหัวเมือง	9	119
10	บ้านร่องกล้า	9	96
11	บ้านเนินขามป้อม	15	80
12	บ้านโนนตูม	15	83
13	บ้านลาดผาทอง	15	108
14	บ้านเพิ่มนคร	9	173
15	บ้านห้วยน้ำไข	11	169
16	บ้านห้วยน้ำไขใต้	9	255
17	บ้านน้ำขมิ้น	15	195
18	บ้านแก่งออมสิงห์	9	132
19	บ้านแก่งเทิดพระเกียรติ	9	229
รวม		244	2,658

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารวมทั้งสิ้น 120 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มกรรมการกองทุนหมู่บ้านและกลุ่มสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้กระบวนการเลือกกลุ่มตัวอย่างมาศึกษาในฐานะตัวแทนทั้งหมดด้วยการเลือกแบบแบ่งชั้นภูมิแบบสัดส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนหมู่บ้านใหญ่ต่อหมู่บ้านเล็กโดยใช้จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเป็นเกณฑ์ โดยกำหนดให้หมู่บ้านที่มีสมาชิกน้อยกว่า 100

คนให้เป็นหมู่บ้านเล็ก และให้หมู่บ้านที่มีสมาชิกมากกว่า 100 คน เป็นหมู่บ้านใหญ่ ซึ่งสามารถกำหนดได้ ดังนี้

1. หมู่บ้านขนาดใหญ่ จำนวน 14 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านห้วยดินตั่ง หมู่ที่ 2 บ้านเนินเพิ่ม หมู่ที่ 3 บ้านสวนยาง หมู่ที่ 4 บ้านหัวนา หมู่ที่ 5 บ้านโป่งกะเมือ หมู่ที่ 8 บ้านโคก หมู่ที่ 9 บ้านหัวเมือง หมู่ที่ 13 บ้านลาดผาทอง หมู่ที่ 14 บ้านเพิ่มนคร หมู่ที่ 15 บ้านห้วยน้ำไซ หมู่ที่ 16 บ้านห้วยน้ำไซใต้ หมู่ที่ 17 บ้านน้ำขมิ้น หมู่ที่ 18 บ้านแก่งออมสิงห์ และหมู่ที่ 19 บ้านแก่งเกิดพระเกียรติ

2. หมู่บ้านขนาดเล็ก จำนวน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 6 บ้านหนองแห้ว หมู่ที่ 7 บ้านท่าหินลาด หมู่ที่ 10 บ้านร่องกล้า หมู่ที่ 11 บ้านเนินขามป้อม และหมู่ที่ 12 บ้านโนมดุม

จากการกำหนดสัดส่วนหมู่บ้านเล็กต่อหมู่บ้านใหญ่ นั้น สามารถนำมากำหนดสัดส่วนได้ คือ 3 : 1 หลังจากนั้นใช้กระบวนการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการเลือกสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง

(Purposive sampling) โดยผู้วิจัยได้เลือกหมู่บ้านใหญ่ คือ หมู่ที่ 1 บ้านห้วยดินตั่ง หมู่ที่ 2 บ้านเนินเพิ่ม และหมู่ที่ 14 บ้านเพิ่มนคร และหมู่บ้านเล็ก คือ หมู่ที่ 11 บ้านเนินขามป้อม หลังจากนั้นนำหมู่บ้านที่เลือกนั้น มาคำนวณตัวอย่างด้วยวิธีของ ยามาเน โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 หรือ 0.10 จากสูตร (Taro Yamane, 1973 อ้างถึงใน สุชาติ

ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2546 : 141) ซึ่งจะได้กรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 35 คน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 85 คน

จากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

e แทน ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

(กรณีศึกษาวิจัยครั้งนี้ e = 0.10)

แทนค่า เพื่อหากลุ่มตัวอย่างของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

$$\begin{aligned} n &= \frac{55}{1 + 55(0.10)^2} \\ &= 35.48 \\ &= 35 \end{aligned}$$

แทนค่า เพื่อหากลุ่มตัวอย่างของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{555}{1 + 555(0.10)^2} \\
 &= 84.73 \\
 &= 85
 \end{aligned}$$

สามารถแสดงรายละเอียดได้ตามตารางที่ 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกตามขนาดของหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อกองทุนหมู่บ้าน	ประชากรทั้งหมด		ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	
		กรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน	กรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน
1	บ้านห้วยดินตั่ง	15	158	10	24
2	บ้านเนินเพิ่ม	16	144	10	22
11	บ้านเนินขามป้อม	15	80	10	12
14	บ้านเพิ่มนคร	9	173	5	27
รวม		55	555	35	85

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการรวบรวมแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำตัวแปรแต่ละตัวมาสร้างเป็นแบบสอบถามซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง กรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ทั้งหมดจำนวน 4 หมู่บ้าน ในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยแบ่งสอบถามออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามปลายปิดเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ อาชีพ โดยใช้มาตรวัดแบบแบ่งกลุ่ม (Nominal Scale)

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามปลายปิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 เรื่อง ได้แก่ (1) ความชัดเจนของนโยบาย (2) ลักษณะของหน่วยงาน (3) ลักษณะผู้ปฏิบัติ (4) ความเพียงพอของทรัพยากร และ (5) การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ทสเกล (Likert Scale)

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีระดับคะแนนเท่ากับ 5
เห็นด้วย	มีระดับคะแนนเท่ากับ 4

ไม่แน่ใจ มีระดับคะแนนเท่ากับ 3

ไม่เห็นด้วย มีระดับคะแนนเท่ากับ 2

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีระดับคะแนนเท่ากับ 1

เกณฑ์การแปลความหมาย

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.80 ความหมาย การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 1.81 ถึง 2.60 ความหมาย การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับ

ค่อนข้างต่ำ

ค่าเฉลี่ย 2.61 ถึง 3.40 ความหมาย การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับ

ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 ถึง 4.20 ความหมาย การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับ

ค่อนข้างสูง

ค่าเฉลี่ย 4.21 ถึง 5.00 ความหมาย การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายปิดเกี่ยวกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเช่นเดียวกับส่วนที่ 2 โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

และผู้วิจัยได้กำหนดค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อเป็นเกณฑ์ในการวัด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.80 ความหมาย ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบ

ความสำเร็จต่ำ

ค่าเฉลี่ย 1.81 ถึง 2.60 ความหมาย ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบ

สำเร็จค่อนข้างต่ำ

ค่าเฉลี่ย 2.61 ถึง 3.40 ความหมาย ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบ

ความสำเร็จปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 ถึง 4.20 ความหมาย ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบ

ความสำเร็จค่อนข้างสูง

ค่าเฉลี่ย 4.21 ถึง 5.00 ความหมาย ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบ

ความสำเร็จระดับสูง

ส่วนที่ 4 เป็นข้อคำถามปลายเปิดและปลายปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

วิธีการหาคุณภาพแบบสอบถาม

การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้การทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ในตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดตรังทั้งสิ้น 30 คน แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามที่บกพร่อง เช่น ข้อความคลุมเครือ มีคำผิด ก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลจริง เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ ครอนบาค (Cronbach)

สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

โดยที่

α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของคำถามแล้ว ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตพื้นที่เป้าหมาย เท่ากับ .94 ดังนั้น ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเพียงพอที่จะนำแบบสอบถามมาใช้ในการดำเนินการศึกษาได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้แจกหนังสือนำส่งแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมด้วยแบบสอบถามให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 หมู่บ้านในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งประกอบด้วยกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 35 คน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจำนวน 85 คน ซึ่งรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 120 คน
2. ผู้วิจัยได้ตรวจสอบและเก็บแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (The Statistical Package for the Social Sciences) และนำเสนอผลการศึกษาในรูปตารางและค่าสถิติ พร้อมกับคำอธิบายเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติประกอบกัน โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Discriptive Statistics) โดยเป็นการนำเสนอในลักษณะต่าง ๆ ของข้อมูลโดยทั่วไป โดยการใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้ค่า t-test และหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Stepwise Multiple Regression)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ กรณีศึกษา : ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก หลังจากที่ได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างในหน่วยงานเป้าหมาย คือ กรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในตำบลเนินเพิ่ม จำนวน 120 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น จำนวน 120 คน คิดเป็น 100% ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (The Statistical Package for the Social Sciences) และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบตารางและค่าสถิติ พร้อมกับคำอธิบายเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติประกอบกัน

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.1 เพศ

ตาราง 3 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	44	36.7
หญิง	76	63.3
รวม	120	100

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.3 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 36.7

1.2 สถานภาพ

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	35	29.2
สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	85	70.8
รวม	120	100

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 70.8 และกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 29.2

1.3 ช่วงอายุ

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	5	4.2
ตั้งแต่ 31-40 ปี	42	35.0
ตั้งแต่ 41-50 ปี	45	37.5
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	28	23.3
รวม	120	100

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา คือ กลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 31-40 ปี กลุ่มที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 35, 23.3 และ 4.2 ตามลำดับ

1.4 การศึกษา

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	105	87.5
มัธยมศึกษาขึ้นไป	15	12.5
รวม	120	100

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 87.5 และระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.5

1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 2 คน	4	3.3
ตั้งแต่ 3-5 คน	106	88.3
ตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป	10	8.3
รวม	120	100

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 3-5 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.3 รองลงมา คือ ตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป และไม่เกิน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 และ 3.3 ตามลำดับ

1.6 รายได้ต่อเดือน

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 4,000 บาท	100	83.3
4,000 บาท ขึ้นไป	20	16.7
รวม	120	100

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้อต่อเดือนไม่เกิน 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 83.3 และมีรายได้อต่อเดือน 4,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16.7

1.7 อาชีพ

ตาราง 9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ในภาคเกษตรกรรม	102	85.0
นอกภาคเกษตรกรรม	18	15.0
รวม	120	100

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 85 และประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 15

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

2.1 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.1.1 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในด้านความชัดเจนของนโยบาย

ความคิดเห็นของสมาชิกและกรรมการ กองทุนหมู่บ้านในด้านความชัดเจนของ นโยบาย	$\bar{X}$	S.D.	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	รวม (n)	ความ หมาย
1. กองทุนหมู่บ้านจัดตั้งขึ้นสอดคล้องกับ สภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในหมู่บ้าน	4.40	0.50	3	5	120	สูง

ตาราง 10 (ต่อ)

ความคิดเห็นของสมาชิกและกรรมการ กองทุนหมู่บ้านในด้านความชัดเจนของ นโยบาย	$\bar{X}$	S.D.	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	รวม (n)	ความ หมาย
2. กองทุนหมู่บ้านให้กู้ยืมเงินแก่กองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจของหมู่บ้าน	3.38	1.01	2	5	120	ปานกลาง
3. กองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพในหมู่บ้าน	4.18	0.56	2	5	120	ค่อนข้างสูง
4. กองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนในหมู่บ้าน	4.12	0.56	3	5	120	ค่อนข้างสูง
5. กองทุนหมู่บ้านรับฝากเงินจากสมาชิกเพื่อปล่อยกู้ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	3.80	0.64	2	5	120	ค่อนข้างสูง
ภาพรวม	3.97	0.40	2	5	120	ค่อนข้างสูง

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อพิจารณาในด้านความชัดเจน แล้ว พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยในด้านความชัดเจนของนโยบายอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ที่เห็นด้วยมากที่สุดในทุกประเด็นประเด็น ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านจัดตั้งขึ้นสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้านให้กู้ยืมเงินแก่กองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจของหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพในหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนในหมู่บ้าน และกองทุนหมู่บ้านรับฝากเงินจากสมาชิกเพื่อปล่อยกู้ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40, 3.38, 4.18, 4.12 และ 3.80 ตามลำดับและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50, 1.01, 0.56, 0.56 และ 0.64 ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในด้านลักษณะของหน่วยงาน

ความคิดเห็นของสมาชิกและกรรมการ กองทุนหมู่บ้านในด้านลักษณะของ หน่วยงาน	$\bar{X}$	S.D.	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	รวม (n)	ความ หมาย
1. การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของท่าน เป็นระบบเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานอื่นใน หมู่บ้าน	4.22	0.47	3	5	120	สูง
2. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการทำกิจกรรม ร่วมกันกับหน่วยงานอื่นนอกหมู่บ้าน	4.21	0.54	2	5	120	สูง
3. กองทุนหมู่บ้านของท่านได้รับการ สนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐ	4.18	0.59	2	5	120	ค่อนข้างสูง
ภาพรวม	4.20	0.46	2	5	120	ค่อนข้างสูง

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะของหน่วยงาน แล้ว พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยในด้านลักษณะของหน่วยงานอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ที่เห็นด้วยมากที่สุดในทุกประเด็นประเด็น ได้แก่ การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของท่านเป็นระบบเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานอื่นในหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการทำกิจกรรมร่วมกันกับหน่วยงานอื่นนอกหมู่บ้าน และกองทุนหมู่บ้านของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22, 4.21 และ 4.18 ตามลำดับและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47, 0.54 และ 0.59 ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในด้านลักษณะผู้ปฏิบัติ

ความคิดเห็นของสมาชิกและกรรมการ กองทุนหมู่บ้านในด้านลักษณะผู้ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	รวม (n)	ความ หมาย
1. กรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีความรู้ ความ เข้าใจในระเบียบกฎเกณฑ์ของกองทุนหมู่บ้าน	3.90	0.65	2	5	120	ค่อนข้างสูง

ตาราง 12 (ต่อ)

ความคิดเห็นของสมาชิกและกรรมการ กองทุนหมู่บ้านในด้านลักษณะผู้ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	รวม (n)	ความ หมาย
2. กรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีความตั้งใจ จริงในการให้บริการแก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	4.16	0.51	3	5	120	ค่อนข้างสูง
3. กรรมการกองทุนหมู่บ้านสามารถปรับตัว ให้เข้ากับการทำงานสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	4.10	0.62	2	5	120	ค่อนข้างสูง
ภาพรวม	4.05	0.45	2	5	120	ค่อนข้างสูง

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะผู้ปฏิบัติ แล้ว พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยในด้านลักษณะผู้ปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ที่เห็นด้วยมากที่สุดในทุกประเด็นประเด็น ได้แก่ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีความรู้ ความเข้าใจในระเบียบกฎเกณฑ์ของกองทุนหมู่บ้าน กรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีความตั้งใจจริงในการให้บริการแก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และกรรมการกองทุนหมู่บ้านสามารถปรับตัวให้เข้ากับการทำงานสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90, 4.16 และ 4.10 ตามลำดับและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65, 0.51 และ 0.62 ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในด้านความเพียงพอของทรัพยากร

ความคิดเห็นของสมาชิกและกรรมการ กองทุนหมู่บ้านในด้านความเพียงพอ ของทรัพยากร	$\bar{X}$	S.D.	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	รวม (n)	ความ หมาย
1. กองทุนหมู่บ้านของท่าน ได้รับเงิน สนับสนุนจากหน่วยงานจากหน่วยงานของ รัฐอย่างเพียงพอ	3.36	0.90	1	5	120	ปานกลาง

ตาราง 13 (ต่อ)

ความคิดเห็นของสมาชิกและกรรมการ กองทุนหมู่บ้านในด้านความเพียงพอ ของทรัพยากร	$\bar{X}$	S.D.	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	รวม (n)	ความ หมาย
2. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีกรรมการกอง ทุนหมู่บ้านในการให้คำปรึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับกองทุนอย่างเพียงพอ	3.66	0.79	1	5	120	ค่อนข้างสูง
3. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีสถานที่ทำการ ติดต่อได้สะดวก	3.75	0.84	1	5	120	ค่อนข้างสูง
4. กองทุนหมู่บ้านของท่าน มีวัสดุ อุปกรณ์ สำนักงานเพียงพอต่อการให้บริการ	3.46	0.68	2	5	120	ค่อนข้างสูง
ภาพรวม	3.55	0.47	1	5	120	ค่อนข้างสูง

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อพิจารณาในด้านความเพียงพอของทรัพยากร แล้ว พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยในด้านความเพียงพอของทรัพยากรอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ที่เห็นด้วยมากที่สุดในทุกประเด็นประเด็น ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านของท่าน ได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานจากหน่วยงานของรัฐอย่างเพียงพอ กองทุนหมู่บ้านของท่านมีกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการให้คำปรึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับกองทุนอย่างเพียงพอ กองทุนหมู่บ้านของท่านมีสถานที่ทำการติดต่อได้สะดวก และกองทุนหมู่บ้านของท่าน มีวัสดุ อุปกรณ์สำนักงานเพียงพอต่อการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94, 4.12 และ 3.89 ตามลำดับ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69, 0.58 และ 0.69 ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความคิดเห็นของสมาชิกและกรรมการ กองทุนหมู่บ้านในด้านการมีส่วนร่วม ของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	รวม (n)	ความ หมาย
1. กองทุนหมู่บ้านของท่านเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก	3.94	0.69	2	5	120	ค่อนข้างสูง
2. กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการบริหารกองทุนหมู่บ้านของท่านร่วมกัน	4.12	0.58	2	5	120	ค่อนข้างสูง
3. มีโอกาสได้ร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านอยู่เสมอ	3.89	0.69	2	5	120	ค่อนข้างสูง
ภาพรวม	3.98	0.55	2	5	120	ค่อนข้างสูง

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อพิจารณาในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนแล้ว พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ที่เห็นด้วยมากที่สุดในทุกประเด็นประเด็น ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านของท่านเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการบริหารกองทุนหมู่บ้านร่วมกัน และมีโอกาสได้ร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94, 4.12 และ 3.89 ตามลำดับ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69, 0.58 และ 0.69 ตามลำดับ

2.1.2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในด้านผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ความคิดเห็นของสมาชิกและกรรมการ กองทุนหมู่บ้านในด้านผลการนำ นโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	รวม (n)	ความ หมาย
1. เงินทุนกู้ยืมสามารถนำมาพัฒนาอาชีพ ตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบายได้จริง	4.10	0.52	3	5	120	ก่อน ข้างสูง
2. การกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านทำให้มี รายได้เพิ่มขึ้น	4.07	0.53	2	5	120	ก่อน ข้างสูง
3. สมาชิกที่กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้าน สามารถชำระเงินกู้ได้ตามกำหนด	4.14	0.53	2	5	120	ก่อน ข้างสูง
4. กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมี ความสามารถในการบริหารเงินกองทุนของ ตนเองได้	4.04	0.50	3	5	120	ก่อน ข้างสูง
ภาพรวม	4.08	0.37	2	5	120	ก่อน ข้างสูง

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับก่อนข้างสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า เงินทุนกู้ยืมสามารถนำมาพัฒนาอาชีพตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบายได้จริง การกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น สมาชิกที่กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านสามารถชำระเงินกู้ได้ตามกำหนด และกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความสามารถในการบริหารเงินกองทุนของตนเองได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10, 4.07, 4.14 และ 4.04 ตามลำดับ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52, 0.53, 0.53 และ 0.50 ตามลำดับ

2.2 การวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพ รายได้ และอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อยังปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ และผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ โดยใช้ t-test

ตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ไปปฏิบัติ	สถานภาพ				ค่า t	Sig.
	กรรมการ ฯ		สมาชิก ฯ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ความชัดเจนของนโยบาย	3.99	0.41	3.96	0.40	0.33	0.73
2. ลักษณะของหน่วยงาน	4.43	0.55	4.10	0.38	3.17	0.00*
3. ลักษณะผู้ปฏิบัติ	4.21	0.44	3.98	0.44	2.64	0.01*
4. ความเพียงพอของทรัพยากร	3.77	0.44	3.46	0.46	3.36	0.00*
5. การมีส่วนร่วมของประชาชน	4.21	0.52	3.88	0.54	3.10	0.00*
ภาพรวม	4.12	0.37	3.88	0.33	3.53	0.00*

จากตาราง 16 ผลการศึกษาพบว่า เมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ปรากฏว่าในภาพรวมความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติแตกต่างกัน โดยค่า t มีค่าเท่ากับ 3.53 แสดงว่า ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพมีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

และเมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในแต่ละด้าน พบว่า ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านความชัดเจนของนโยบายไม่แตกต่างกัน โดยค่า t มีค่าเท่ากับ 0.33 แสดงว่า ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพไม่มีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านความชัดเจนของนโยบาย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 17 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ไปปฏิบัติ	รายได้				ค่า t	Sig.
	ไม่เกิน 4,000 บาท		4,000 บาท ขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D		
1. ความชัดเจนของนโยบาย	3.99	0.41	3.89	0.35	1.02	0.30
2. ลักษณะของหน่วยงาน	4.24	0.45	4.01	0.48	2.01	0.04*
3. ลักษณะผู้ปฏิบัติ	4.07	0.45	3.96	0.43	0.93	0.35
4. ความเพียงพอของทรัพยากร	3.55	0.50	3.55	0.29	0.06	0.94
5. การมีส่วนร่วมของประชาชน	4.00	0.57	3.90	0.44	0.73	0.46
ภาพรวม	3.97	0.37	3.86	0.30	1.22	0.22

จากตาราง 17 ผลการศึกษาพบว่า เมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปรากฏว่า ในภาพรวมความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน โดยค่า t มีค่าเท่ากับ 1.22 แสดงว่า ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้ไม่มีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

และเมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในแต่ละด้าน พบว่า ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติที่แตกต่างกันในด้านลักษณะของหน่วยงาน โดยค่า t มีค่าเท่ากับ 2.01 แสดงว่า ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้มีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านลักษณะของหน่วยงาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 18 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านอาชีพต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ	อาชีพ				ค่า t	Sig.
	ในภาคเกษตรกรรม		นอกภาคเกษตรกรรม			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. ความชัดเจนของนโยบาย	3.96	0.40	4.01	0.39	-0.40	0.68
2. ลักษณะของหน่วยงาน	4.21	0.47	4.14	0.43	0.56	0.57
3. ลักษณะผู้ปฏิบัติ	4.05	0.47	4.01	0.31	0.34	0.73
4. ความเพียงพอของทรัพยากร	3.56	0.50	3.50	0.28	0.54	0.59
5. การมีส่วนร่วมของประชาชน	4.00	0.58	3.88	0.37	0.78	0.43
ภาพรวม	3.96	0.38	3.91	0.60	0.22	0.60

จากตาราง 18 ผลการศึกษาพบว่า เมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านอาชีพต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ปรากฏว่า ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านอาชีพมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและเป็นรายประเด็น โดยค่า t มีค่าเท่ากับ 0.22 แสดงว่า ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านอาชีพไม่มีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 19 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ	สถานภาพ				ค่า t	Sig.
	กรรมการ ฯ		สมาชิก ฯ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. เงินทุนกู้ยืมสามารถนำมาพัฒนาอาชีพตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบายได้จริง	4.08	0.61	4.10	0.48	-0.19	0.84
2. การกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น	4.22	0.64	4.00	0.46	1.90	0.06
3. สมาชิกที่กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านสามารถชำระเงินกู้ได้ตามกำหนด	4.40	0.69	4.03	0.42	2.89	0.01*

ตาราง 19 (ต่อ)

ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ	สถานภาพ				ค่า t	Sig.
	กรรมการ ฯ		สมาชิก ฯ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
4. กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความสามารถในการบริหารเงินกองทุนของตนเองได้	3.97	0.74	4.07	0.37	-0.74	0.46
ภาพรวม	4.17	0.47	4.05	0.31	1.35	0.18

จากตาราง 19 ผลการศึกษาพบว่า เมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไป ปรากฏว่า ในภาพรวม ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพมีระดับความคิดเห็นต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน โดยค่า t มีค่าเท่ากับ 1.35 แสดงว่าปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพไม่มีความสัมพันธ์ต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สำหรับผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ในแต่ละประเด็นนั้น พบว่า ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพมีระดับความคิดเห็นต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติที่แตกต่างกันในประเด็นสมาชิกที่กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านสามารถชำระเงินกู้ได้ตามกำหนด โดยมีค่า t เท่ากับ 2.89 แสดงว่า ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพมีความสัมพันธ์ต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในประเด็นสมาชิกที่กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านสามารถชำระเงินกู้ได้ตามกำหนด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 20 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้ต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ	รายได้				ค่า t	Sig.
	ไม่เกิน 4,000 บาท		4,000 บาท ขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. เงินทุนกู้ยืมสามารถนำมาพัฒนาอาชีพตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบายได้จริง	4.14	0.53	3.90	0.44	1.88	0.06
2. การกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น	4.07	0.51	4.05	0.60	0.15	0.87

ตาราง 20 (ต่อ)

ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ	รายได้				ค่า t	Sig.
	ไม่เกิน 4,000 บาท		4,000 บาท ขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
3. สมาชิกที่กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านสามารถชำระเงินกู้ได้ตามกำหนด	4.16	0.52	4.05	0.60	0.83	0.40
4. กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความสามารถในการบริหารเงินกองทุนของตนเองได้	4.06	0.50	3.95	0.51	0.88	0.38
ภาพรวม	4.10	0.34	3.98	0.48	1.32	0.18

จากตาราง 20 ผลการศึกษาพบว่า เมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้ต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ปรากฏว่า ทั้งในภาพรวมและเป็นรายประเด็น ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้มีระดับความคิดเห็นต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน โดยค่า t มีค่าเท่ากับ 1.32 แสดงว่า ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้ไม่มีความสัมพันธ์ต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 21 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านอาชีพต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ	อาชีพ				ค่า t	Sig.
	ในภาคเกษตรกรรม		นอกภาคเกษตรกรรม			
	กรรม		เกษตรกรรม			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. เงินทุนกู้ยืมสามารถนำมาพัฒนาอาชีพตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบายได้จริง	4.08	0.54	4.16	0.38	-0.58	0.56
2. การกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น	4.05	0.55	4.11	0.32	-0.38	0.70
3. สมาชิกที่กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านสามารถชำระเงินกู้ได้ตามกำหนด	4.14	0.56	4.11	0.32	0.37	0.70
4. กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความสามารถในการบริหารเงินกองทุนของตนเองได้	4.03	0.54	4.05	0.23	-0.21	0.83

ตาราง 21 (ต่อ)

ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ	อาชีพ				ค่า t	Sig.
	ในภาคเกษตรกรรม		นอกภาคเกษตรกรรม			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ภาพรวม	4.08	0.38	4.11	0.26	-0.29	0.77

จากตาราง 21 ผลการศึกษาพบว่า เมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านอาชีพต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ปรากฏว่า ทั้งในภาพรวมและเป็นรายประเด็น ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านอาชีพมีระดับความคิดเห็นต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน แสดงว่า ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านอาชีพไม่มีความสัมพันธ์ต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

2.3.1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติกับผลการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวมของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ตัวแปรตาม	Y_1 = ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม ของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
ตัวแปรอิสระ	X_1 = ความชัดเจนของนโยบาย X_2 = ลักษณะของหน่วยงาน X_3 = ลักษณะผู้ปฏิบัติ X_4 = ความเพียงพอของทรัพยากร X_5 = การมีส่วนร่วมของประชาชน

ตาราง 22 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b)	Beta	t	Sig.t
ค่าคงที่ (a)	0.936		1.676	0.103
ลักษณะผู้ปฏิบัติ	0.767	0.712	5.822	0.000*
$R^2 = 0.507$, $SEE = 0.33973$, $F = 33.899$, $Sig.F = 0.000$				

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผลปรากฏว่า ได้ค่า $F = 33.899$ $Sig.F = 0.000$ จะเห็นได้ว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คือ ลักษณะผู้ปฏิบัติ โดยจะอธิบายได้ร้อยละ 50.7 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะของหน่วยงาน ความเพียงพอของทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่สามารถนำมาอธิบายผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ แสดงว่าลักษณะผู้ปฏิบัติมีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

2.3.2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติกับผลการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

ตัวแปรตาม	$Y_2 =$ ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
ตัวแปรอิสระ	$X_1 =$ ความชัดเจนของนโยบาย $X_2 =$ ลักษณะของหน่วยงาน $X_3 =$ ลักษณะผู้ปฏิบัติ $X_4 =$ ความเพียงพอของทรัพยากร $X_5 =$ การมีส่วนร่วมของประชาชน

ตาราง 23 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ กับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b)	Beta	t	Sig.t
ค่าคงที่ (a)	2.066		8.592	0.000*
ลักษณะผู้ปฏิบัติ	0.338	0.473	4.731	0.000*
การมีส่วนร่วมของประชาชน	0.164	0.281	2.813	0.006*
$R^2 = 0.459$, $SEE = 0.23519$, $F = 34.810$, $Sig.F = 0.000$				

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผลปรากฏว่า ได้ค่า $F = 34.810$ $Sig.F = 0.000$ จะเห็นได้ว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน คือ ลักษณะผู้ปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจะอธิบายได้ร้อยละ 45.9 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะของหน่วยงาน และความเพียงพอของทรัพยากร ไม่สามารถนำมาอธิบายผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ แสดงว่า ลักษณะผู้ปฏิบัติและการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ กรณีศึกษา : ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก” นี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติที่เกิดขึ้นกับกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ โดยมีสมมติฐานในการวิจัย คือ (1) ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีแนวโน้มไปในทางที่ดี (2) ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพ รายได้ และอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ และ (3) ความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะของหน่วยงาน ลักษณะผู้ปฏิบัติ ความเพียงพอของทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) และปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเสรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างมาศึกษาในฐานะตัวแทนทั้งหมดด้วยการเลือกแบบแบ่งชั้นภูมิแบบสัดส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนหมู่บ้านใหญ่ต่อหมู่บ้านเล็ก โดยใช้จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเป็นเกณฑ์ โดยกำหนดให้หมู่บ้านที่มีสมาชิกน้อยกว่า 100 คน ให้เป็นหมู่บ้านเล็ก และให้หมู่บ้านที่มีสมาชิกมากกว่า 100 คน เป็นหมู่บ้านใหญ่ ซึ่งจะได้อัตราส่วนหมู่บ้านใหญ่ต่อหมู่บ้านเล็กเท่ากับ 3 : 1 ทั้งหมด 4 หมู่บ้าน โดยมีกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวน 35 คน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจำนวน 85 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ (1) เป็นข้อคำถามปลายปิดเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ อาชีพ โดยใช้มาตรวัดแบบแบ่งกลุ่ม (Nominal Scale) (2) เป็นข้อคำถามปลายปิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 เรื่อง ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะของหน่วยงาน ลักษณะผู้ปฏิบัติ ความเพียงพอของทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิทสเกล (Likert Scale) (3) เป็นข้อคำถามปลายปิดเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิทสเกล (Likert Scale) เช่นเดียวกับส่วนที่

2 และ (4) เป็นข้อคำถามปลายปิดและปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (The Statistical Package for the Social Sciences) สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา โดยเป็นการนำเสนอในลักษณะต่าง ๆ ของข้อมูลโดยทั่วไป โดยการใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้ค่า t-test และหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.3 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 36.7 ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 70.8 และกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 29.2 สำหรับช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา คือ กลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 31-40 ปี กลุ่มที่มีอายุมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป และต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 35, 23.3 และ 4.2 ตามลำดับ การศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 87.5 และระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.5 สำหรับจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 3-5 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.3 รองลงมา คือ ตั้งแต่ 6 คน ขึ้นไป และไม่เกิน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 และ 3.3 ตามลำดับ สำหรับรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง โดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 83.3 และ มีรายได้ต่อเดือน 4,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16.7 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 85 และประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 15

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ เมื่อพิจารณาในด้านความชัดเจน แล้ว พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยในด้านความชัดเจนของนโยบายอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ที่เห็นด้วยมากที่สุดในทุกประเด็นประเด็น ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านจัดตั้งขึ้นสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้านให้กู้ยืมเงินแก่กองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจของหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพในหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้าน

เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนในหมู่บ้าน และกองทุนหมู่บ้านรับฝากเงินจากสมาชิกเพื่อปล่อยกู้ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40, 3.38, 4.18, 4.12 และ 3.80 ตามลำดับและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50, 1.01, 0.56, 0.56 และ 0.64 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะของหน่วยงาน พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยในด้านลักษณะของหน่วยงานอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ที่เห็นด้วยมากที่สุดในทุกประเด็นประเด็น ได้แก่ การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของท่านเป็นระบบเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานอื่นในหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการทำกิจกรรมร่วมกันกับหน่วยงานอื่นนอกหมู่บ้าน และกองทุนหมู่บ้านของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22, 4.21 และ 4.18 ตามลำดับและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47, 0.54 และ 0.59 ตามลำดับ

สำหรับในด้านลักษณะผู้ปฏิบัติ พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยในด้านลักษณะผู้ปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ที่เห็นด้วยมากที่สุดในทุกประเด็นประเด็น ได้แก่ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีความรู้ ความเข้าใจในระเบียบกฎเกณฑ์ของกองทุนหมู่บ้าน กรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีความตั้งใจจริงในการให้บริการแก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และกรรมการกองทุนหมู่บ้านสามารถปรับตัวให้เข้ากับการทำงานสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90, 4.16 และ 4.10 ตามลำดับและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65, 0.51 และ 0.62 ตามลำดับ

ในด้านความเพียงพอของทรัพยากร พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยในด้านความเพียงพอของทรัพยากรอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ที่เห็นด้วยมากที่สุดในทุกประเด็นประเด็น ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านของท่าน ได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานจากหน่วยงานของรัฐอย่างเพียงพอ กองทุนหมู่บ้านของท่านมีกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการให้คำปรึกษา ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนอย่างเพียงพอ กองทุนหมู่บ้านของท่านมีสถานที่ทำการติดต่อได้สะดวก และกองทุนหมู่บ้านของท่าน มีวัสดุ อุปกรณ์สำนักงานเพียงพอต่อการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94, 4.12 และ 3.89 ตามลำดับและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69, 0.58 และ 0.69 ตามลำดับ

และสำหรับในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ที่เห็นด้วยมากที่สุดในทุกประเด็นประเด็น ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านของท่านเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ

ของสมาชิก กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อจัดทำระเบียบข้อบังคับหลักเกณฑ์หรือวิธีการบริหารกองทุนหมู่บ้านร่วมกัน และมีโอกาสได้ร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94, 4.12 และ 3.89 ตามลำดับ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69, 0.58 และ 0.69 ตามลำดับ

และจากการผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า เงินทุนกู้ยืมสามารถนำมาพัฒนาอาชีพตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบายได้จริง การกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น สมาชิกที่กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านสามารถชำระเงินกู้ได้ตามกำหนด และกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความสามารถในการบริหารเงินกองทุนของตนเองได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10, 4.07, 4.14 และ 4.04 ตามลำดับ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52, 0.53, 0.53 และ 0.50 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพ รายได้ และอาชีพ ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ปรากฏว่า ในภาพรวมความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ยกเว้นในด้านความชัดเจนของนโยบาย ซึ่งพบว่าไม่แตกต่างกันและเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ พบว่า ในภาพรวมความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ยกเว้นในด้านลักษณะของหน่วยงาน ซึ่งพบว่าความแตกต่างกัน นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านอาชีพต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติพบว่า ทั้งในภาพรวมและเป็นรายประเด็น ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านอาชีพมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงกล่าวได้ว่า ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพ ยกเว้นในด้านอาชีพและรายได้ มีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ พบว่า ในภาพรวมความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพมีระดับความคิดเห็นต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ในประเด็นสมาชิกที่กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านสามารถชำระเงินกู้ได้ตามกำหนดมีความแตกต่างกัน และเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้ต่อผล

การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ พบว่า ทั้งในภาพรวมและเป็นรายประเด็น ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านรายได้มีระดับความคิดเห็นต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านอาชีพต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ พบว่า ทั้งในภาพรวมและเป็นรายประเด็น ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านอาชีพมีระดับความคิดเห็นต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงกล่าวได้ว่าความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพ อาชีพ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คือ ลักษณะผู้ปฏิบัติ โดยจะอธิบายได้ร้อยละ 50.7 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะของหน่วยงาน ความเพียงพอของทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่สามารถนำมาอธิบายผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ แสดงว่าลักษณะผู้ปฏิบัติมีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คือ ลักษณะผู้ปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยจะอธิบายได้ร้อยละ 50.7 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะของหน่วยงาน ความเพียงพอของทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่สามารถนำมาอธิบายผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ แสดงว่า ลักษณะผู้ปฏิบัติและการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการวิจัยที่ได้ทำให้ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สมมติฐานข้อที่ 1 ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีแนวโน้มไปในทางที่ดี

จากผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับผลการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวมแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 แสดงว่าผลการ

นายนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า ผลการนายนโยบาย กองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีแนวโน้มไปในทางที่ดี

จึงสามารถอภิปรายผลได้ว่า ผลการนายนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติที่เกิดขึ้นกับ กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง โดยเงินที่สมาชิกได้กู้ยืมจาก กองทุนหมู่บ้านของสมาชิกส่วนใหญ่สามารถนำมาพัฒนาอาชีพได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย และทำให้สมาชิกที่กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านใน ตำบลเนินเพิ่มส่วนใหญ่มีความสามารถในการชำระเงินกู้ได้ตรงตามกำหนดระยะเวลา แสดงให้เห็น ได้ว่ากรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในตำบลเนินเพิ่มมีความสามารถในการบริหารเงินกองทุน ของตนเองได้ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่าความแตกต่างในด้านสถานภาพ รายได้ และอาชีพไม่ได้มีส่วนให้ทำให้ผลการนายนโยบายกองทุนหมู่บ้านประสบความสำเร็จ แต่จากการ วิเคราะห์ถดถอยพบๆ แสดงให้เห็นว่า การที่ผลการนายนโยบายกองทุนหมู่บ้านประสบความสำเร็จ ค่อนข้างสูงได้นั้น ส่วนหนึ่งมาจากลักษณะผู้ปฏิบัติของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ที่มีความรู้ความ เข้าใจในระเบียบกฎเกณฑ์ของกองทุนหมู่บ้าน มีความตั้งใจจริงในการให้บริการแก่สมาชิกและ สามารถปรับตัวให้เข้ากับการทำงานสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้ค่อนข้าง สูง นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ยังมีส่วนช่วยให้ผลการนายนโยบายกอง ทุนหมู่บ้านประสบความสำเร็จด้วย เนื่องจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ค่อนข้างสูง เช่น มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตัวเอง รวมถึงมีส่วนร่วมในการจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการบริหารกองทุนหมู่บ้านร่วมกัน นอกจากนี้ยังได้ร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านอยู่เสมอ จึงทำให้ผลการนำ นโยบายกองทุนหมู่บ้านในตำบลเนินเพิ่ม ประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง

2. สมมติฐานข้อที่ 2 ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพ ราย ได้และอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อผลการนายนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพ รายได้ และ อาชีพต่อผลการนายนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ พบว่า ในภาพรวมความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในด้านสถานภาพ รายได้และอาชีพไม่มีความสัมพันธ์ต่อผลการนายนโยบายกองทุน หมู่บ้านไปปฏิบัติ แต่จากการวิเคราะห์เป็นรายประเด็นพบว่าสถานภาพการเป็นกรรมการและ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนที่ทำให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านสามารถชำระเงินกู้ได้ตามกำหนดต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า สถานภาพของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มีหน้าที่ในการพิจารณาเงินกู้ยืมให้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน รวมถึงติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านด้วย ซึ่งนั่นรวมถึงการติดตามหนี้ ที่กู้ยืมของสมาชิกเป็นหลักด้วย ส่วนสถานภาพสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งก็คือผู้ที่ขอกู้ยืมเงินจาก กองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเมื่อกู้ยืมเงินไปแล้วย่อมต้องการเสียดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำและต้องการชำระเงินกู้ ในระยะเวลาที่นาน ซึ่งกรรมการกองทุนหมู่บ้านในตำบลเนินเพิ่มนั้นบางคนก็มีสถานภาพเป็น

สมาชิกด้วยย่อมต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในการชำระเงินกู้ จึงทำให้สภาพการเป็นกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนทำให้การชำระเงินกู้ได้ตามกำหนดแตกต่างกัน

3. สมมติฐานข้อที่ 3 ความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะของหน่วยงาน ลักษณะผู้ปฏิบัติ ความเพียงพอของทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คือ ลักษณะผู้ปฏิบัติ จึงกล่าวได้ว่า ลักษณะผู้ปฏิบัติมีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในภาพรวมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน คือ ลักษณะผู้ปฏิบัติและการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงกล่าวได้ว่า ลักษณะผู้ปฏิบัติและการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

จึงสามารถอภิปรายผลได้ว่าลักษณะผู้ปฏิบัติและการมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนที่ทำให้ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในตำบลเนินเพิ่มประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง ซึ่งลักษณะของผู้ปฏิบัติและการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวความคิดทฤษฎีของ ไบรอันท์ และไวท์ (Bryant and White, 1982: 112-114) ที่ได้กล่าวว่า ผู้ปฏิบัติเป็นสิ่งที่สำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และลิปปีต (Lippitt, อ้างถึงใน อาคม ใจแก้ว 2533: 45) กล่าวว่า ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความสามารถและทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามหรือการสังเกตในขณะที่ปฏิบัติงาน มีความรู้ความสามารถในด้านทฤษฎี และสามารถประยุกต์ทฤษฎีต่าง ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติได้ นอกจากนี้แล้วผู้ปฏิบัติจะต้องมีจริยธรรมในการปฏิบัติงานและสามารถปรับตัวเข้ากับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ และแนวความคิดทฤษฎีของ แวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Van Meter and Van Horn, 1975: 447) ที่กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะแต่กับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพียงฝ่ายเดียว ในอีกด้านหนึ่งประชาชนอยู่ในฐานะที่เป็นสภาพแวดล้อมของระบบการส่งมอบนโยบาย (The Policy Delivery System) ซึ่งจะเป็นทั้งผู้ที่คอยกระตุ้นและเป็นผู้ที่คอยรับผลจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐด้วย ซึ่งจะส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ โดยปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นสามารถสรุปได้ดังนี้

1. เงินทุนไม่เพียงพอกับความต้องการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความต้องการให้เพิ่มวงเงินงบประมาณกองทุนจากหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท เป็นหมู่บ้านละ 3-5 ล้านบาท

2. กรรมการกองทุนหมู่บ้านบางคนยังขาดความรู้ในระเบียบข้อบังคับ และความรู้ในเรื่องการจัดทำบัญชี

3. สมาชิกที่กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านบางราย ประสบความล้มเหลวในการนำเงินมาใช้เพื่อพัฒนาอาชีพ

4. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านบางรายนำเงินที่กู้ยืมมาใช้จ่ายฟุ่มเฟือยไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย

5. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านบางรายหนี้ไม่ตรงตามกำหนดเวลาและบางรายนำเงินกู้ยืมนอกระบบมาใช้หนี้กองทุนหมู่บ้าน

ดังนั้นเพื่อให้การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. หน่วยงานในภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านมากขึ้น เพื่อให้งบประมาณ 1 ล้านบาทออกดอกออกผลมากขึ้น เช่น รับฝากเงินจากสมาชิกรวมถึงจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่นด้วย ซึ่งอาจจะเงินหรือทรัพย์สินอื่นที่กองทุนหมู่บ้านได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใด ๆ ไม่ใช่ให้กองทุนหมู่บ้านรองงบประมาณจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว

2. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรจัดให้กองทุนหมู่บ้านได้มีการอบรมในเรื่องการจัดทำบัญชีให้มากขึ้น รวมถึงให้มีการศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์กับกองทุนหมู่บ้านอื่นด้วย เพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้เงินที่กู้ยืมป้องกันไม่ให้เงินที่สมาชิกกู้ยืมไปลงทุนพัฒนาอาชีพประสบความล้มเหลว และเพื่อไม่ให้มีการกู้ยืมเงินจากนอกระบบมาใช้หนี้กองทุนหมู่บ้าน จึงควรให้ภาครัฐได้จัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพที่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นมากขึ้น มีการส่งเสริมการตลาด พัฒนาการประกอบการ เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และจัดการกิจการของผู้กู้

3. หน่วยงานภาครัฐควรได้มีการรณรงค์ปลูกฝังวินัยการใช้เงินกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้สมาชิกนำเงินที่กู้ยืมไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย และสามารถชี้หนี้ได้ตามกำหนดเวลา

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยดังกล่าว เมื่อทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า มีตัวแปรอิสระในด้านลักษณะผู้ปฏิบัติ เพียงตัวแปรเดียวเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ และเมื่อทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน พบว่า มีตัวแปรอิสระในด้านลักษณะผู้ปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมของประชาชน เท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ซึ่งจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวนั้น ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะของหน่วยงาน ลักษณะผู้ปฏิบัติ ความเพียงพอของทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของประชาชน ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งสิ้น ซึ่งจากผลการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาอาจเป็นไปได้ว่า ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะกรณีตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกเท่านั้น และมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ค่อนข้างน้อย จึงทำให้ผลที่ออกมาไม่ตรงกับเอกสารและงานวิจัย ดังนั้น หากมีการศึกษาการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ จึงควรให้มีการศึกษาในหลายพื้นที่ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มากขึ้น ทั้งนี้อาจทำให้ตัวแปรอิสระดังกล่าวมีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายไปปฏิบัติได้

2. ควรศึกษาตัวแปรอิสระอื่นๆด้วยที่น่าจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

3. ควรเพิ่มตัวแปรตามในด้านผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติด้วย เช่น เงินที่สมาชิกได้นำมาชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านนั้นเป็นเงินที่ได้มาจากดอกผลที่เกิดจากการประกอบอาชีพ หรือได้มาจากการกู้ยืมนอกระบบ และก็กู้เงินกองทุนหมู่บ้านไปปิดบัญชีหนี้ที่กู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่นอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้จะทำให้เกิดวงจรหนี้ไม่มีที่สิ้นสุดส่งผลให้เกิดเป็นวัฏจักร ซึ่งอาจมีผลทำให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กล้า ทองขาว. (2534). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบาย
สาธารณะไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์
ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการพัฒนา). สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์.
- กิตติ บุญนาค. (2536). การนำนโยบายภาษีมูลค่าเพิ่มไปปฏิบัติ : การศึกษาวิเคราะห์
เชิงปรากฏการณ์ในธุรกิจโรงแรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต
(การบริหารการพัฒนา). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กุลธน ธนาพงศธร. (2539). หลักการกำหนดนโยบายของรัฐ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กองทุนเงินล้านพันพิช พาชชาวบ้านเป็นหนี้ในระบบอื้อ. (2549, 18 มกราคม). แนวหน้า. หน้า 1-2.
- กองทุนหมู่บ้านเมืองหุ่นฟางนกไปได้สวย. (2549, 16 มกราคม). เดลินิวส์. หน้า 34.
- กองทุนหมู่บ้านนครปฐมประสบผล. (2549, 17 มกราคม). ข่าวสด. หน้า 26.
- เจษฎา อรุณีพัฒน์พงศ์. (2539). การปฏิบัตินโยบายสำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศึกษาเฉพาะ
กรณีจังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2525). เอกสารประกอบการสัมมนาพัฒนานักบริหาร เรื่องที่ 12
การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชูบ กาญจนประกร. (2508). หลักการกำหนดนโยบายบริหารของเทศบาล. รัฐประศาสนศาสตร,
5 เมษายน : หน้า 52.
- ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิพงษ์. (2510). นโยบายสาธารณะ : ความรู้พื้นฐานกับนโยบายสาธารณะ.
กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทิพาพร พิมพ์สุทธิ. (2537). เอกสารประกอบการสอน PS 451. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2539). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนรัชต์ แจ่มสุวรรณ์. (2540). การนำนโยบายการพัฒนาสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณี
นโยบายรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- นงลักษณ์ นภาศิริกุลกิจ. (2536). การนำนโยบายแรงงานไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาการใช้แรงงานเด็กในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปนิสา วงเหลา. (2539). การนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรมไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เปิดฎีกาบรรทัดฐาน จำคุกภัยออกกองทุนหมู่บ้าน. (2549, 2 มกราคม). ประชาชาติธุรกิจ. หน้า 8.
- พิชัยยุทธ สิงห์สหาย. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีกิ่งอำเภอลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2529). รัฐประศาสนศาสตร์ : ทฤษฎีและแนวการศึกษา (ค.ศ.1970-ค.ศ.1980). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรคไทยรักไทย. (2548). (มกราคม,1). 24 คำถาม-คำตอบ กองทุนหมู่บ้าน [Online]. Available URL : www.edd.moi.go.th.
- มีนตีบหนี้เสียกองทุนหมู่บ้าน 4 หมื่นล้าน. (2549, 14 มกราคม). โพสต์ทูเดย์. หน้า 12.
- ศุภชัย ยาวะประภาษ. (2538). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศุภชัย สมน้อย. (2542). การนำนโยบายการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สุชาติ จุฑาสมิต. (2517). ผลประโยชน์ วัตถุประสงค์และนโยบายแห่งรัฐ. วารสารเสนาบดี, 23 มกราคม : หน้า 6.
- สุชาติ ประสิทธิรัฐสินธุ์. (2546). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : เพ็ญฟ้า พรินติ้ง.
- สมภพ ศรีเพ็ญ. (2538). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีแผนงานพัฒนาเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อมร รักษาสดีย์. (2506). พัฒนา พัฒนาศาสตร์ และรัฐประศาสนพัฒนา. วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์, 3 มกราคม : หน้า 394-397.
- อาคม ใจแก้ว. (2533). การนำนโยบายไปปฏิบัติพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ. วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อาทิตย์ อุไรรัตน์. (2526). บทบาทของข้าราชการในการกำหนดนโยบาย. วารสารข้าราชการ, 18 เมษายน : หน้า 11.

- Aiken, Michael and Jeral Hage. (1968). *Organizational Interdependence and Intra-Organization Structure*. American Sociological Review. 33 (December) : 912-930.
- Alexander, Ernest R. (1985). *Form Idea to Action : Notes for a Contingency Theory Of the Policy Implementation Process*. Administration and Society. 16 (February) : 403-426.
- Argyris, Hris. (1976). *Single-Loop and Double Loop Model in Research on Decision Making*. Administrative Science Quarterly. 21 (September) : 363-377.
- Anderson, James E. (1975). *Public Policy Making*. New York : Winstone & Rinchart.
- Barrett, Susan, and Colin Fudge. (1981). Examining the Policy-Action Relationship In *Policy and Action : Essays on the Implementation of Public Policy*. Susan Barrett and Colin Fudge eds, 12-38. London and New York : Methuen.
- Bryant, Coralie, and Louise G. White. (1982). *Managing Development in the Third World*. Boulder, Colorado : Westview.
- Dye, Thomas R. (1981). *Understanding Public Policy*. New York : Prentice-Hall Englewood Cliffs.
- Edward, George, and Ira Sharkansky. (1979). *Implementation*. 2d ed, Berkeley : University of California.
- Glynn III, Thomas P. (1977). *The Implementation of Public Policy : Role of Executive Leadership*. Dissertation, Brandeis University.
- Grindle, Merilee. (1980). *Policy Content and Context in Implementation in Politics and Politics and Policy Implementation in the Third World*. Princeton University Press.
- Gunn, Lewis A., and Brian W. Hogwood. (1984). *Policy analysis for the Real World*. New York : Oxford University.
- Hambleton, Robin. (1983). *Planning Systems and Policy Implementation*. Journal of Public Policy. 4 (October) : 397-418.
- Jones, Charles O. (1984). *An Introduction to the study of Public Policy* 2d ed. North scituate, Ma. : Duxbury Press.
- Katz, Daniel, and Robert L. Kahn. (1978). *Organizations and the System Concepts In Classics of Organization Theory*. Jay M. Shafritz and Phillip M. Whitebeck, 163. n.p. : Maor.
- Lasswell, Harold D., and Abraham Kaplan. (1970). *Power and Society*. New Haven : Yale University Press.

- Linder, Stephen H., and B. Guy Peters. (1987). *A Decision Perspective on Policy Implementation : The Fallacies of Misplaced Prescription*. Policy Study Review. 6 (February) : 459-475.
- Litwak, Eugene, and Lydia F. Hylton. (1962). *Interorganizational Analysis : A Hypothesis On Coordination Agencies*. Administrative Science quarterly. 6 (March) : 395-420.
- Libsky, Michael. (1980). *Street-Level Bureaucracy : Dilemmas of the Individual in Public Services*. New York : Russell Sage Foundation.
- Pressman, Jeffrey L., and Aron B. Wildavsky. (1973). *Implementation*. Berkeley : University of California.
- Rein, Martin. (1983). *From Policy to Practice*. London : The Mcmillan.
- Rondinelli, Dennis A., and Shabbir G. Cheema. (1983). *Decentralization and Direction in Comparative Study on The Local*. Administration in Asia and Pacific Countries. New York : Praeger Publisher.
- Sabatier, Paul, and Daniel Mazmanian. (1980). *The Implementation of Public Policy : A Framework of Analysis*. Policy Study Journal. 8 (Special Journal) : 538-560.
- (1989). *Implementation and Public Policy*. Lanham. N.Y. : University Press of America.
- Van Meter, Donal S., and Carl E. Van Horn. (1975). *The Policy Implementation Process : A Conceptual Framework*. Administration and Society. 6 (February) : 445-486.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 0519.12/๗๖๖ ๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๔ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ่อโพธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุนิษา วรรณภีระ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ กรณีศึกษา: ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก” โดยมี อาจารย์ชัชวรินทร์ ฉายาสวัสดิ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุนิษา วรรณภีระ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชษฐากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-900-176 ต่อ 32607

ที่ ศธ 0519.12/๖๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๔ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลเนินเพิ่ม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุนิษา วรรณภีระ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ กรณีศึกษา: ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก” โดยมี อาจารย์ชีวินทร์ ฉายาสวัสดิ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน คอบแบบสอบถามผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุนิษา วรรณภีระ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-900-176 ต่อ 32607

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

คำชี้แจงในการกรอกแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อประกอบการดำเนินการวิจัย ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ในเรื่อง "การศึกษาผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ กรณีศึกษา : ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและลักษณะสำคัญของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ซึ่งมีผู้วิจัยคาดว่าผลของการวิจัยจะทำให้ทราบผลและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในระหว่างการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ตลอดจนหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคดังกล่าว ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานของรัฐ และองค์กรเอกชน ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านได้อย่างเหมาะสมในแต่ละสภาพพื้นที่ต่อไป

แบบสอบถามนี้มี 4 ส่วนด้วยกัน คือ

- ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล
- ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ
- ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ
- ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ

แบบสอบถาม

หมายเลขแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

คำชี้แจง ขอความกรุณาตอบข้อคำถามต่อไปนี้ตามความเป็นจริง หรือตรงกับตัวท่านมากที่สุด โดยการกาเครื่องหมาย (✓) ลงในวงเล็บหรือเติมคำในช่องว่าง

ชื่อหมู่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

1. เพศ () 1.ชาย () 2.หญิง ☐
2. ท่านเป็น () 1.กรรมการกองทุนหมู่บ้าน () 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ☐
3. ปัจจุบันท่านอายุ (เศษ 6 เดือนคิดเป็น 1 ปี) () 1.ต่ำกว่า 30 ปี () 2.ตั้งแต่ 31-40 ปี ☐
() 3.ตั้งแต่ 41-50 ปี () 4.มากกว่า 50 ปีขึ้นไป
4. ท่านจบการศึกษา () 1.ไม่เกินประถมศึกษา () 2.มัธยมศึกษา ☐
() 3.ปวช./ปวส. () 4.ปริญญาตรีขึ้นไป
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (รวมตัวท่าน) () 1.ไม่เกิน 2 คน () 2.ตั้งแต่ 3-5 คน ☐
() 3.ตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป
6. รายได้ต่อเดือน () 1.ไม่เกิน 4,000 บาท () 2.ตั้งแต่ 4,001-7,000 บาท ☐
() 3.ตั้งแต่ 7,001-10,000 บาท () 4.ตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป
7. อาชีพของท่าน () 1.เกษตรกรรวม () 2.รับจ้างทั่วไป ☐
() 3.ค้าขาย () 4.ข้าราชการ/ลูกจ้าง/รัฐวิสาหกิจ
() 5.อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านว่าเห็นด้วยมากหรือน้อยเพียงใด โดยการเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่ท่านเห็นว่าเป็นความจริงที่สุดเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ความชัดเจนของนโยบาย					
1. กองทุนหมู่บ้าน จัดตั้งขึ้นสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในหมู่บ้าน					
2. กองทุนหมู่บ้านให้กู้ยืมเงินแก่กองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจของหมู่บ้าน					
3. กองทุนหมู่บ้าน เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุน เพื่อพัฒนาอาชีพในหมู่บ้าน					
4. กองทุนหมู่บ้าน เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนในหมู่บ้าน					
5. กองทุนหมู่บ้านรับฝากเงินจากสมาชิก เพื่อปล่อยกู้ให้กับสมาชิกกองทุนฯ					
ลักษณะของหน่วยงาน					
6. การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของท่าน เป็นระบบเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานอื่นในหมู่บ้าน เช่น วิสาหกิจชุมชน, กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้าน เป็นต้น					
7. กองทุนหมู่บ้านของท่าน มีการทำกิจกรรมร่วมกันกับหน่วยงานอื่นนอกหมู่บ้าน เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.), ธนาคารออมสิน, องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น					
8. กองทุนหมู่บ้านของท่าน ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ เช่น การเข้ามาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน					

กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ลักษณะผู้ปฏิบัติ					
9. กรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีความรู้ ความเข้าใจ ในระเบียบ กฎเกณฑ์ ของกองทุนหมู่บ้าน					
10. กรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีความตั้งใจจริงในการให้บริการแก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน					
11. กรรมการกองทุนหมู่บ้าน สามารถปรับตัวให้เข้ากับการทำงานสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน					
ความเพียงพอของทรัพยากร					
12. กองทุนหมู่บ้านของท่าน ได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐอย่างเพียงพอ					
13. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการให้คำปรึกษา ชี้แนะเกี่ยวกับกองทุนอย่างเพียงพอ					
14. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีสถานที่ทำการติดต่อได้สะดวก					
15. กองทุนหมู่บ้านของท่าน มีวัสดุ อุปกรณ์สำนักงานเพียงพอต่อการให้บริการ					
การมีส่วนร่วมของประชาชน					
16. กองทุนหมู่บ้านของท่าน เปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก					
17. กรรมการและสมาชิกกองทุนฯ มีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการบริหารกองทุนหมู่บ้านของท่านร่วมกัน					
18. ท่านมีโอกาสได้ร่วมติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน อยู่เสมอ					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ
คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านว่าเห็นด้วยมากหรือน้อยเพียงใด โดยการเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่ท่านเห็นว่าเป็นความจริงที่สุดเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. ท่านคิดว่าเงินทุนกู้ยืมสามารถนำมาพัฒนาอาชีพตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบายได้จริง					
2. ท่านคิดว่าการกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้าน ทำให้ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้น					
3. ท่านคิดว่าสมาชิกที่กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านสามารถชำระเงินกู้ได้ตามกำหนด					
4. กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความสามารถในการบริหารเงินกองทุนของตนเองได้					

**ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการนำ
นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ**

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยการกาเครื่องหมาย (✓) ลงในวงเล็บหรือเติมคำ
ในช่องว่าง โดยสามารถทำได้มากกว่า 1 ข้อ

1. ท่านคิดว่าการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านในหมู่บ้านของท่านมีปัญหาอะไรบ้าง

(โปรดระบุ).....

.....

2. ท่านคิดว่าการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในครั้งนี้ ควรปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง

(โปรดระบุ).....

.....

จบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ได้รับความร่วมมือจากท่าน

ภาคผนวก ค
พระราชบัญญัติ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗
เป็นปีที่ ๕๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“กองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตเทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือเขตพื้นที่อื่น ทั้งนี้ โดยมีขอบเขตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“กรรมการกองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือกรรมการในคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิกของกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ
 “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
 มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศ
 และระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
 ประกาศและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑ กองทุนหมู่บ้าน

มาตรา ๕ ในแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกชื่อ
 ว่า “กองทุนหมู่บ้าน” หรือ “กองทุนชุมชนเมือง” แล้วแต่กรณี โดยให้คณะผู้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านยื่น
 ขอรจัดตั้งและจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้านต่อนายทะเบียนกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการ
 กำหนด

กองทุนหมู่บ้านที่จดทะเบียนตามวรรคหนึ่งให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้
 เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ
 หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๒) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนสำหรับประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๓) รับฝากเงินจากสมาชิกและจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์

(๔) ให้กู้ยืมเงินแก่กองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่
 เศรษฐกิจของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๕) กระทำการใดๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพชีวิต สวัสดิภาพ และสวัสดิการของ
 สมาชิกหรือประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ
 และสังคมของกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใด กำหนดให้กิจการกองทุนหมู่บ้านต้องดำเนินการหรือ
 ต้องเสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม อันเป็นภาระที่ไม่เหมาะสมหรือเกินสมควร คณะกรรมการอาจ
 เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการลดภาระดังกล่าวแก่กิจการของกองทุนหมู่บ้านได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๖ ทุนหรือทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านประกอบด้วย

(๑) เงินที่คณะกรรมการจัดสรรให้

- (๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (๓) เงินที่สมาชิกนำมาลงหุ้นหรือฝากไว้กับกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (๔) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่กองทุนหมู่บ้านได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใดๆ
- (๕) ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน
- มาตรา ๗ สมาชิกและกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- การคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้านตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน
- มาตรา ๘ การจัดตั้ง การจดทะเบียน และการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- มาตรา ๙ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- (๑) บริหารกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล และจัดสรรดอกผล รายได้หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน
 - (๒) ออกประกาศ ระเบียบ หรือข้อบังคับ เกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้าน
 - (๓) จัดตั้งสำนักงานกองทุนหมู่บ้าน หรือสำนักงานกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี
 - (๔) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก
 - (๕) จัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด
 - (๖) พิจารณาเงินกู้ยืมให้แก่สมาชิกหรือกองทุนหมู่บ้านอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด
 - (๗) ทำนิติกรรม สัญญา หรือดำเนินการเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุนหมู่บ้าน
 - (๘) จัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด
 - (๙) สำรวจ และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือน และวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ตลอดจนข้อมูลและการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
 - (๑๐) พิจารณาดำเนินการใด ๆ เพื่อสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดของสมาชิกและหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
 - (๑๑) ดำเนินการอื่นใดเพื่อให้สอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
 - (๑๒) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน

(๑๓) รายงานผลการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนหมู่บ้านให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตลอดจนรายงานเรื่องดังกล่าวให้สมาชิกทราบตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๑๔) ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

การดำเนินการใดๆ ตาม (๑๐) ให้ใช้จ่ายจากเงินรายได้ของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีใช้เงินที่ได้รับจัดสรรจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่มีการเลิกกองทุนหมู่บ้านใด ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินของกองทุนหมู่บ้านนั้น ไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่กองทุนหมู่บ้านใดยุบรวมกับกองทุนหมู่บ้านอื่นเพื่อจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านใหม่ หรือยุบรวมกับกองทุนหมู่บ้านอื่น ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินของกองทุนหมู่บ้านนั้นไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งใหม่หรือกองทุนหมู่บ้านที่ไปรวม แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่กองทุนหมู่บ้านใดแยกกองทุนหมู่บ้านบางส่วนเพื่อจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านใหม่ หรือแยกกองทุนหมู่บ้านบางส่วนเพื่อรวมกับกองทุนหมู่บ้านอื่น ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินบางส่วน of กองทุนหมู่บ้านนั้น ไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งใหม่หรือกองทุนหมู่บ้านที่ไปรวม แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๒

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

มาตรา ๑๑ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกว่า “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยเป็นหน่วยงานของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อจัดสรรให้กองทุนหมู่บ้านสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๒) เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนและประสานงานในการกู้ยืมเงินระหว่างกองทุนหมู่บ้าน

(๓) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนเอง

(๔) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองทั้งในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๕) ส นับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

มาตรา ๑๒ ทู่นและทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติประกอบด้วย

(๑) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมาตามมาตรา ๓๑

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๓) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใดๆ

(๔) ดอกผล รายได้หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

มาตรา ๑๓ กิจการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ไม่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน และกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม ทั้งนี้ ผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ และลูกจ้างของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา ๑๔ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๑๕ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้จ่ายจากเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

รายได้ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้เป็นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน

เงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติส่วนที่ยังมิได้จัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้านให้นำไปหาผลประโยชน์ได้โดยการฝากกับธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจหรือธนาคารพาณิชย์ หรือซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาล ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ทรัพย์สินอื่นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้นำไปหาผลประโยชน์ซึ่งไม่มีลักษณะที่เสี่ยงต่อความเสียหายได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “กทบ.” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือผู้ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(๔) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวง

มหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมบัญชีกลาง เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากผู้แทนกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวนสิบสี่คน

(๖) ผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน

ให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๕) และ (๖) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๕) ให้คำนึงถึงชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ประธานกรรมการอาจแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการได้

มาตรา ๑๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน โดยให้มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะกรรมการมีมติให้ออก

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและสำนักงาน

(๒) จัดหาเงินทุนของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และจัดสรรเงินให้แก่กองทุนหมู่บ้าน

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติไปหาผลประโยชน์

(๕) ออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งและจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน

(๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับการคัดเลือก คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งการบริหารงานและการประชุมของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

(๗) ออกระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก

(๘) ออกระเบียบเกี่ยวกับการเลิก ยุบรวม หรือแยกกองทุนหมู่บ้าน

(๙) ออกระเบียบเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน

(๑๐) ออกระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การปฏิบัติงานในหน้าที่และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ

(๑๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา วิจัย และพัฒนากองทุนหมู่บ้าน

(๑๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนาเครือข่ายกองทุนในทุกระดับ

(๑๓) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๔) รายงานผลการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๑๕) ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแล้วรายงานต่อคณะรัฐมนตรี

(๑๖) ออกประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในกรณีที่มีการออกระเบียบใหม่เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิก ถ้ากรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิกผู้ใดมีคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามขัดกับระเบียบใหม่ดังกล่าว ให้ผู้นั้นพ้นจากการเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิก แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๐ กรรมการและอนุกรรมการอาจได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าใช้จ่ายอย่างอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้จ่ายจากเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ที่ปรึกษาอาจได้รับค่าตอบแทน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๒๑ ให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีสำนักงานใหญ่ เรียกว่า "สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ" เรียกโดยย่อว่า "สทบ." และอาจตั้งสาขาตามความจำเป็นก็ได้

มาตรา ๒๒ สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการต่างๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- (๒) เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (๓) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (๔) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและรายงานผลต่อคณะกรรมการ

(๕) ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

(๖) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๒๓ ให้คณะกรรมการเป็นผู้คัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของสำนักงาน

ผู้อำนวยการอาจแต่งตั้งรองผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ผู้อำนวยการหรือบุคคลซึ่งผู้อำนวยการมอบอำนาจ เป็นนายทะเบียนกองทุนหมู่บ้านโดยให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบการบริหารกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด

ในกิจการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกให้ผู้อำนวยการเป็นผู้แทนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นิติกรรมที่ผู้อำนวยการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดย่อมไม่ผูกพันกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ให้ผู้อำนวยการได้รับเงินค่าจ้าง ค่าตอบแทน และเงินอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การปฏิบัติงานในหน้าที่ และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๔ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน รัฐมนตรีอาจขอให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในสำนักงานเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้นั้น แล้วแต่กรณี

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้รับอนุมัติให้มาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการได้รับอนุญาตให้ออกจากราชการหรือออกจากงานไปปฏิบัติงานใดๆ และ

ให้นับเวลาระหว่างที่มาปฏิบัติงานในสำนักงาน สำหรับการคำนวณบำเหน็จบำนาญหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นทำนองเดียวกันเสมือนอยู่ปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานเต็มเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๕ ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๒๔ ขอกลับเข้ารับราชการหรือปฏิบัติงานในสังกัดเดิมภายในกำหนดเวลาที่อนุมัติ ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนตามข้อตกลงที่ทำไว้ในการอนุมัติตามมาตรา ๒๔

หมวด ๓

การบัญชีและการตรวจสอบ

มาตรา ๒๖ ภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีให้สำนักงานจัดทำงบการเงินแสดงฐานะการเงินและทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ตามที่เห็นสมควร ในกรณีนี้ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบ

ให้ผู้ตรวจสอบตามวรรคหนึ่งจัดส่งผลประกอบการและงบการเงินให้สำนักงาน และแสดงความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

มาตรา ๒๘ ให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติแล้วรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ให้สำนักงานจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การปิดบัญชีให้กระทำปีละหนึ่งครั้งตามรอบปีงบประมาณ และให้จัดส่งงบการเงินให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและแสดงความเห็นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้ว ให้เสนองบการเงินดังกล่าวต่อคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๔ การกำกับและควบคุม

มาตรา ๒๙ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยทั่วไปเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่ผู้อำนวยการเห็นว่ากองทุนหมู่บ้านดำเนินการจัดการกองทุนหมู่บ้านในลักษณะที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่กองทุนหมู่บ้าน หรือกองทุนหมู่บ้านไม่ปฏิบัติตามประกาศระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของคณะกรรมการ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้พิจารณาสั่งระงับการจ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้านหรือให้กองทุนหมู่บ้านชดเชยหรือให้ส่งคืนเงินที่เบิกจ่ายไปแล้ว โดยให้แจ้งคำสั่งเป็นหนังสือไปยังกองทุนหมู่บ้าน

หากกองทุนหมู่บ้านไม่เห็นด้วยกับคำสั่งตามวรรคสอง ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งของผู้อำนวยการ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๐ ให้กองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ดำเนินการจดทะเบียนตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ภายในระยะเวลาสามปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๑ เมื่อได้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๔ เสร็จสิ้นลงแล้ว และให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ดำเนินการตามมาตรา ๔๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยประกาศยุติการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในราชกิจจานุเบกษา

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ เงินงบประมาณ รายได้และลูกจ้างของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๔ และของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ ไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้

ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๔ และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ไปจนกว่าจะมีคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้กรรมการกองทุนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่กรรมการกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้จนครบวาระ

ให้สมาชิกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นสมาชิกต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

ในวาระเริ่มแรก ให้ผู้อำนวยการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ไปจนกว่าสัญญาจ้างผู้อำนวยการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะสิ้นสุดลง และเมื่อสัญญาจ้างสิ้นสุดลงแล้วให้ดำเนินการคัดเลือกผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

ในระหว่างยังไม่มี การคัดเลือกผู้อำนวยการตามวรรคหก ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการไปจนกว่าผู้อำนวยการที่ได้รับคัดเลือกตามพระราชบัญญัตินี้จะเข้ารับหน้าที่

ให้นำบรรดาประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ มาใช้บังคับกับการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลมจนกว่าจะได้มีประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของคณะกรรมการที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้กำหนดเป็นอย่างอื่น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยการให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านหรือชุมชนตามภูมิปัญญาหรือทุนทางสังคมของตนเองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา การสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนและองค์กรชุมชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งการกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้านและชุมชนเมืองอันเป็นเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ ตลอดจนการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะการจัดระบบสวัสดิการในชุมชนมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็น จึงได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับจัดสรรเงินทุนหมุนเวียนแก่กองทุนหมู่บ้านเป็นกลไกให้ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง และเพื่อให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ รวมทั้งกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง สามารถพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนในอนาคต โดยมีกระบวนการทัศน์ด้านการบริหารและการพัฒนาที่มุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ ที่มีรูปแบบ วิธีการคิด และมุมมองที่เปิดกว้างมีคุณธรรม และมีการเรียนรู้ร่วมกันโดยอาศัยหลักของการเอื้ออาทรในรูปแบบกัลยาณมิตร ตลอดจนมีการสร้างและพัฒนาความคิด ความเข้าใจให้เป็นระบบในลักษณะของการบูรณาการทุกเรื่องเข้าด้วยกันและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายกองทุนในทุกระดับอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวสุนิษา วรรณภีระ
วันเดือนปีเกิด	13 ตุลาคม 2524
สถานที่เกิด	จังหวัดพิษณุโลก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	27 หมู่ที่ 14 ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก 65120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	Collector
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท TRUE คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (True Corporation Public Company Limited)
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2543	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2546	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา สื่อสารมวลชน จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2549	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ